

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

2^E JAARGANG

WOENSDAG 22 AUGUSTUS 1917

No. 86

INHOUD

	Blz.
ARBEIDSVRAAGSTUKKEN NA DEN OORLOG	617
Tegenwoordige Houtvellingen in Nederland.....	618
Vijftig Millioen voor de Melk- en Kaasvoorziening.....	619
De nieuwe Donau	621
De Rijksmiddelen	622
AANTEEKENINGEN:	
Tekort aan goederenwagens in de V. S. \.....	622
Verboden amerikaansche uitvoer	623
Scheepvaart van China in 1916.....	623
INGEZONDEN STUKKEN:	
Elzas-Lotharingen	623
REGERINGSMAATREGELEN OP HANDELSGEBIED	624
MAANDCIJFERS:	
Overzicht der Rijksmiddelen	625
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	625—633
Geldkoersn.	Effectenbeurzen.
Wisselkoersen.	Goederenhandel.
Bankstaten.	Verkeerswezen.

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

WEEKBLAD ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN

Het secretariaat van het weekblad is gevestigd te Rotterdam, Pieter de Hoogweg 122, telefoon no. 3000. Telegramadres: Economisch Instituut.

Bijdragen en mededeelingen, den inhoud betreffende, gelieve men te zenden aan het secretariaat.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland, f 10,—, buitenland en koloniën f 12,— per jaar. Losse nummers 25 cents.

Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

De verdere publicaties van het Instituut uitgaande ontvangen de abonné's, leden en donateurs kosteloos, voor zoover daaromtrent niet anders wordt beslist.

Mededeelingen betreffende abonnementen en advertentiën richt men tot Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, Den Haag.

Advertentiën f 0,35 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief.

21 AUGUSTUS 1917.

Ook in de week die achter ons ligt, bleef de geldmarkt onveranderd ruim. De noteering voor privaat-disconto toonde geen variatie en bleef zich op 2 pCt. handhaven. Prolongatie-rente 2 à 2½ pCt.

* * *

Op de wisselmarkt viel de laatste dagen speciaal voor de Marken een zenuwachtige stemming waar te nemen, in verband met geruchten, dat een der groote wissel speculanten zich in moeilijkheden zou bevinden. Voor de overige wissels bestond bijna geen animo, en de weinige zaken kwamen slechts moeilijk tot stand.

* * *

Donderdag 23 Augustus a.s. wordt de inschrijving opengesteld op de Nederlandsch-Indische leening

voor een totaalbedrag van vijftig millioen gulden, waarvan dertig millioen ter beschikking wordt gesteld van de inschrijvers hier te lande en twintig millioen voor de Indische gegadigden wordt gereserveerd.

* * *

De weekstaat van de Nederlandsche Bank toont slechts weinig verandering. Voornamelijk weder door aflossing van de Regeering is het hoofd Binnenlandsche wissels circa f 6½ millioen lager geworden. Daarentegen zijn de voorschotten aan het Rijk met een ongeveer gelijk bedrag vermeerderd.

ARBEIDSVRAAGSTUKKEN NA DEN OORLOG.

De ontzaglijke problemen op arbeidsgebied, waarvoor de komende vrede oorlogvoerende en neutrale landen zal stellen, behoeven na al wat hierover, ook in deze kolommen, reeds gezegd is, nauwelijks aanduiding. Een industrie, diè zich in toenemende mate is gaan aanpassen aan het zoo afwijkend oorlogsverbruik, radicale wijzigingen in bestaande arbeidsvoorwaarden, door het landsbelang gemotiveerd en van staatswege opgelegd, tewerkstelling op enorme schaal van „unskilled” en vrouwelijke werkkrachten, wijzigingen in loonstandaarden, waardoor alle onderling-verband tusschen verschillende bedrijfstakken verbroken is, daarnaast als dadelijk gevolg van den nieuwen vredestoestand de terugkeer van de tallooze thans gemobiliseerden — alle even zoovele factoren, die, zonder moeite met andere te vermeerderen, de aanpassing aan den nieuwen vredestoestand tot een zoo hij uitstek moeilijke zullen maken. Geen wonder is het dan ook dat deze problemen reeds thans hun schaduw vooruitwerpen en dat in de landen — waartoe Nederland niet behoort — waar van overheidswege de voorbereiding voor het tijdperk van vrede en de bestudeering van de daarmede samenhangende vraagstukken is ter hand genomen, het arbeidsvraagstuk mede op den voorgrond staat.

Onder deze landen behoort Engeland almede in de eerste plaats onze aandacht te trekken. Ook al voor den oorlog toch gaf Engeland — gelijk reeds vroeger, no. 52 27 December 1916 blz. 837, werd uiteengezet — dikwerf aan den buitenstaander den indruk te verkeeren in een economisch-politiek mutatiëtijdperk, met name op arbeidsgebied. Tot den oorlog was zulks officieel hoofdzakelijk tot uiting gekomen in een wetelijk stelsel van sociale voorzorg en in een staatsingrijpen in enkele belangrijke bedrijfstakken, wier aantal gedurende den oorlog belangrijk is gestegen. Uit tal van geschriften en verdere uitingen was evenwel ook reeds vóór den zomer van 1914 gebleken, dat velen, niet alleen uit de kringen der werknemers, de geheele verhouding tusschen werkgever en werknemer, gelijk deze zich in het land, waar het vakverenigingswezen het eerst tot ontplooiing was gekomen, in den loop der jaren had ontwikkeld, niet geheel

juist meer achtten. In vele bedrijfsgroepen toch was allengs een wederzijdsche organisatie ontstaan, die ook daar, waar beider belang behoorde samen te loopen, organisatie tegenover organisatie had gesteld en ten slotte in verschillend opzicht tot regelingen en toestanden had geleid, die aan het concurrerend vermogen der Engelsche industrie ernstig afbreuk deden, terwijl het de vraag was of, wanneer wantrouwen in de bedoeling van de andere partij niet mede een rol had gespeeld, dergelijke toestanden wel tot ontwikkeling zouden zijn gekomen.

Dat deze algemeene vragen zich thans met dubbele kracht naar voren dringen, ligt in den aard der zaak. Van de positieve vraagstukken, waar de industrie zich in de toekomst voor zal zien geplaatst, zijn nog slechts de omtrekken aan te geven. Wel staat echter vast, dat, ware een regeling te treffen, die in de tegenwoordige verhouding van werkgever en werknemer verandering kon brengen, de verschuivingen, die na den oorlog onvermijdelijk zullen zijn, tot veel minder strijd aanleiding zouden geven, terwijl tegelijk een basis zou geschapen zijn, waarop de concurrentie met het buitenland, althans in dit opzicht, met meer gerustheid kon worden aanvaard. Bij dit alles komt, dat velen — en te oordeelen naar hetgeen zoowel van werkgevers als werknemerszijde reeds bleek, misschien niet geheel ten onrechte — hopen, dat de ervaring dezer oorlogsjaren, die tot samenwerking in tal van vormen en onder tal van omstandigheden noopte, ook in de toekomst beide partijen eerder geneigd zal doen zijn een deel van de eigen zelfstandigheid uit handen te geven.

Naast verschillende uitingen uit de kringen der belanghebbenden is zich thans sedert enkele weken komen voegen een belangrijk rapport van een sub-commissie van het bekende nog door Asquith ingestelde algemeene „Reconstruction Committee”. De sub-commissie had in het bijzonder de bestudeering van de hier besproken vraagstukken tot taak; naast een paar onpartijdige deskundigen bestond zij uit leiders van enkele van de grootste industriële bedrijven uit Engeland, voormannen en vrouwen uit het vakverenigingswezen, onder leiding van den heer Whitley, onder-voorzitter van het Lagerhuis.

Aan haar definitief rapport meent deze commissie reeds thans — niet zonder samenhang wellicht met het feit, dat naar veler oordeel de verhoudingen op arbeidsgebied in Engeland op het oogenblik verre van bevredigend zijn — eene uiteenzetting te moeten doen voorafgaan van een vorm van bedrijfsorganisatie, gelijk deze naar hare meening door de gezamenlijke organisaties van werkgevers en werknemers in de verschillende industrieën in het leven behoorde te worden geroepen. De organisatie is gedacht in den vorm van een National Industrial Council voor iedere afzonderlijke industrie; daaronder Districts Councils voor de verschillende districten, waarin de industrie gevestigd is, alsmede Works Committees voor de afzonderlijke bedrijven. Een wettelijke regeling ligt niet in de bedoeling. Partijen blijven geheel vrij zoowel in het overnemen van het denkbeeld als in de uitwerking. Intusschen meent de commissie dat van de vraagstukken, waarmede de National Councils zich zouden inlaten of welke zij aan de Districts Councils of Works Committees zouden toewijzen, enkele speciaal mogen worden genoemd. Naast het beter tot zijn recht doen komen van de kennis en ervaring der werklieden, de zorg voor technisch onderwijs, het in de hand werken van uitvindingen en verbeteringen, het gezamenlijk bespreken van nieuwe technische denkbeelden, bevat de lijst onder meer de zorg dat de arbeider een grooter deel in de verantwoordelijkheid voor de regeling en handhaving van de arbeidsvoorwaarden erlangt; de vaststelling van de algemeene beginselen, regelende de dienstvoorwaarden, daaronder begrepen de methoden van vaststelling en betaling van loon, hierbij rekening houdend met de noodzakelijkheid den werkmans een deel in den toenemenden goeden gang van

het bedrijf te verzekeren; de vaststelling van vaste methoden voor onderhandelingen nopens geschillen, met het doel zoowel conflicten te voorkomen als beter en sneller te beslissen, wanneer zij toch ontstaan zijn, en zoo meer.

Zal van deze plannen, die hun beteekenis niet zoozeer aan hun nieuwigheid ontleenen als wel aan het feit, dat zij thans met ernst en nadruk worden voorgesteld door een officieele commissie van een samenstelling als de hier besprokene, bij gebreke van wettelijke sanctie, veel komen? Zullen zij, als gehoopt wordt, ons den industriëlen vrede nader brengen? Of zullen zij aanbotsen, gelijk in een belangrijk artikel in de *New Statesman* wordt gevreesd, tegen de ongenueidheid van belanghebbenden, speciaal de Trade-Unions, en niet minder tegen de feiten, die een schematische regeling alsof het inderdaad ging om twee ieder in zich zelf homogene groepen, die met den onpartijdigen voorzitter steeds den juisten weg zullen vinden, niet toelaten? Voor den werkgever moge het gelden. Zijn er echter in de machinerijverheid b.v. niet 70 verschillende Trade-Unions, belangen vertegenwoordigend, die hier parallel loopen, ginds elkaar kruisen en die, zoo spoedig de voorgestelde „industriële parlementen” in details gingen treden, aan het licht zouden brengen, dat in de hooger ontwikkelde industrieën wat uit de verte een algemeen en gemeenschappelijk arbeidsbelang schijnt zich in de practijk dikwijls in een reeks groepsbelangen ieder van eigen karakter zou oplossen.

De commissie heeft bij de openbaarmaking van haar denkbeelden met nadruk gevraagd om oordeelvellingen van werkgevers en werknemers. Alvorens verder op de voorstellen in te gaan zal men dus goed doen deze af te wachten. Aangetekend zij intusschen nog, dat in de enkele dagen geleden verschenen samenvatting van de rapporten der acht in Juni j.l. ingestelde commissies ten einde districtsgewijs een onderzoek in te stellen naar de oorzaken van de talrijke bewijzen van „industrial unrest” in Engeland, naast maatregelen tot prijsverlaging, voorts het boven uiteengezette voorstel warm aanbevolen wordt. De samenvatting werd opgesteld onder de auspiciën van den minister Barnes, zelf in vroeger jaren een der leidende personen in het Engelsche vakverenigingswezen. Intusschen zijn thans ook de districtsrapporten openbaar gemaakt, die inderdaad een ernstig beeld geven van de moeilijkheden. Meer nog dan in de samenvatting wordt in de districtsrapporten het verschijnsel van „profiteering”, het maken van extra winsten door handelaren en producenten, vooral op het gebied der eerste levensbehoeften, in de rij der oorzaken van het „industrial unrest” vooraan gesteld. Belangrijk onder deze districtsrapporten is vooral dat voor Wales. In dit rapport, dat dieper op de vraagstukken ingaat dan de overige, treft men tal van uitlatingen, die nauw aansluiten bij de boven ontwikkelde denkbeelden der sub-commissie uit het Reconstruction Committee.

B.

TEGENWOORDIGE HOUTVELLINGEN IN NEDERLAND.

Zonder twijfel worden tegenwoordig meer boomen en bosschen geveld dan in normale tijden. Toch is het aantal geveldde boomen volstrekt nog niet onrustbarend groot; dat er binnen enkele maanden geen boom meer zou staan, als men met het vellen zoo doorgaat, is op zijn minst sterk overdreven. Maar wel wekt het onrust, dat hout van goede kwaliteit, zelfs geschikt voor werkhout, aan blokjes wordt gezaagd en als brandhout wordt verkocht; dat menig mooi plekje, bezet met hout, dat in normale jaren weinig waarde had, ter wille van de hooge brandhoutprijzen wordt opgeofferd.

Intusschen is het een gelukkig verschijnsel, dat de boscheigenaar, die te kampen heeft met al de gevaren van schadelijke insecten, boschbrand enz. en van zijn

in den grond gestoken kapitaal nooit anders dan een zeer matige rente maakte, nu tenminste tijdelijk een hogere opbrengst ontvangt. De tegenwoordige hoge brandhoutprijzen openen ook de gelegenheid minder goed groeiende beplantingen en heel wat krom hout op te ruimen. Dat zulke bosschen in massa worden gesloopt en dat ook bosschen, die staan op gronden, welke na de velling van het hout toch reeds voor een andere cultuur bestemd zijn, nu eerder worden gekapt, dan aanvankelijk in de bedoeling lag, wie zal dit verkeerd achten? Integendeel, het is zeker toe te juichen, dat zulks gebeurt. De gelegenheid wordt daardoor geopend om betere bosschen aan te leggen of den grond productiever te maken dan bij boschcultuur mogelijk is.

Het is dan ook onjuist alle uitgebreide houtvellingen van den tegenwoordigen tijd onvoorwaardelijk af te keuren, maar wel is het gewenscht, dat paal en perk worde gesteld aan vellingen, die men gerust uitwassen zou kunnen noemen.

Het is een gelukkig verschijnsel, dat ons land met zijn weinige bosch — slechts 8 pCt. der oppervlakte is met bosch bezet tegen Duitschland met 26 pCt., Frankrijk 16 pCt., Engeland daarentegen slechts 4 pCt. — in dezen critieken tijd nu het buitenland ons in den steek laat, in staat is van het bosch partij te trekken om in de meest dringende behoeften te voorzien. Dat in zulke critieke tijden de houtvoorraad meer wordt aangesproken dan in normale tijden, dus dat als 't ware behalve de rente ook een deel van het kapitaal wordt verbruikt, wie zal dit afkeuren? Ons land bezit ongeveer 260.000 H.A. bosch, waarvan ruim de helft naaldhout en ongeveer een twaalfde opgaand loofhout. De rest is hakhout. Bovendien is ons land zeer rijk aan laanbeplantingen, boomgroepen bij boerderijen en andere gebouwen, boomen langs wei- en bouwlanden enz. Als nu gerekend wordt, dat elk jaar gemiddeld plm. 3000 H.A. dennen en plm. 3000 H.A. loofhout geveld mag worden en voorts nog een groot aantal boomen van andere beplantingen, dan blijkt uit deze cijfers, dat men niet behoeft te schrikken, als er berichten komen van tientallen hectaren bosch, die gesloopt worden of van waggonladingen brandhout, die worden aangeboden. Ik geloof niet te hoog te schatten, als ik reken, dat gemiddeld ruim 30.000 waggons (van 10.000 K.G.) hout jaarlijks op de markt mogen komen en met het hakhout en het hout der dunningen mede wel het dubbele. En welk bezwaar kan er tegen bestaan eens een jaar of een paar jaren twee- of drie-maal zooveel te vellen, als wij ons daarmede door den critieken tijd kunnen heenslaan!

Te betreuren is het echter, wanneer mooi hout, dat toch voor iets beters bestemd kan worden dan om te verbranden, als brandhout geveld wordt of wanneer fraaie plekjes natuur worden verwoest; ook beteekent het een verlies voor ons land, wanneer de ontboschte grond niet weder zou worden herbeboscht of op andere wijze weer in cultuur gebracht of wanneer de gevelde laan niet weder werd ingeplant. En daarom wordt thans een nood-boschwet in het leven geroepen, die het aan de bevoegde macht mogelijk maakt, zoo noodig in te grijpen. De aanhangige nood-boschwet geeft deze macht en in dit opzicht is de tot stand koming zeker toe te juichen, al mag niet ontkend worden, dat door de mogelijkheid van onteigening en van algeheel verbod van velling de bevoegdheden bij deze wet verleend, wel zeer ingrijpend zijn. Bij niet zeer voorzigtige toepassing zal deze wet dan ook onaangenaam zijn en nadeelige gevolgen kunnen hebben voor den boschbezitter. In ons land, waar het particulier initiatief inzake boschcultuur zoo overwegend is (slechts 2 pCt. van het bosch is staatsbosch, 6 pCt. behoort aan gemeenten, de rest is particulier bezit), moet er tegen gewaakt worden, dat het boschbezit door maatregelen van overheidswege impopulair wordt. Integendeel, de Staat moet er steeds op uit zijn, ook de belangen

van het particulier boschbezit krachtig te bevorderen. Daarnaast is het zeer gewenscht, dat 'de Staat meer nog dan thans de bebossching van woeste gronden zelf ter hand neemt en daarvoor in aanmerking komend bosch aankoopt.

J. P. VAN LONKHUYZEN.

VIJFTIG MILLIOEN VOOR DE MELK- EN KAASVOORZIENING.

Een medewerker schrijft:

Merkwaardig, hoe snel men ook aan het groote gewent. Het is nu juist een jaar geleden, dat de Eerste Kamer voor de door minister Posthuma voor de levensmiddelenvoorziening aangevraagde 20 miljoen sprak over „dit aanzienlijk bedrag” en over het bezwaar „zulke bedragen te voteeren, zonder in het minst te kunnen nagaan, waarom en waarvoor zij noodig geacht” werden. Enkele maanden later, bij de indiening van het tachtig miljoen-ontwerp, was men aan de twintig miljoen al gewend, maar dat ooit een minister tachtig miljoen voor de levensmiddelenvoorziening zou lospraten, geloofde op dat oogenblik geen enkel Kamerlid en misschien ook minister Posthuma zelf niet. En hoe de stemming der Kamer was, toen de behandeling van het ontwerp aanving, is later aangegeven met een dier drastische beelden, waarvan de heer Schaper het geheim bezit: „de minister heeft het geld van voor de poorten van de hel moeten weghalen.”

Thans zijn we ook aan het cijfer van de tachtig miljoen al gewend, en voelen we er zelfs een lichten wrevel over, dat de heer Posthuma zoo schriel is geweest dit bedragje indertijd niet te hebben afgerond tot het gladde sommetje van een honderd miljoen. „Want wat zijn nu honderd miljoen tusschen u en mij?” zegt de Kamer en stemt met de meeste blijmoedigheid voor een motie tot verlaging van de maximumprijzen en uitbreiding van de reeks goederen, die tegen verlaagden prijs verkrijgbaar moeten gesteld worden.

Met zoo'n stemming van de Kamer moet het voor een minister van levensmiddelenvoorziening plezierig werken wezen en het is ongetwijfeld met een licht gemoed, dat minister Posthuma thans bezig is met de opstelling van eene suppletoire begrooting ter aanvulling van de tachtig miljoen. Dat die suppletoire begrooting zou uitblijven, zal wel niemand hebben verwacht. Van tal van distributiegoederen zijn de inkooprijzen hooger en de verkoopprijzen lager gebleken, dan aanvankelijk is geschat, en van sommige is ook meer gedistribueerd dan eens geraamd werd: drie factoren, die ieder op zijn beurt tot verhooging der kosten meewerken. Daarnaast zijn er andere artikelen, waarvan de voorziening geheel of voor het grootste deel door den export gedragen had moeten worden, doch waarvan thans blijkt, dat dit niet langer zal kunnen geschieden. Op de kosten der voorziening van een tweetal dier goederen: de melk en de kaas, willen we hier iets nader ingaan, omdat, die kosten, zelfs in dezen tijd van royaal doen, ons niet over onze armzalige schrielheid behoeven te doen blozen.

Bij de indiening van het tachtig miljoen-ontwerp was aangenomen, dat de melkvoorziening van Rijk en Gemeenten samen niet meer dan f 7.000.000 zou vergen. Het totale melkverbruik werd er geraamd op 900.000.000 L. per jaar, waarvan 700.000.000 L. voor toeslag in aanmerking zou komen. Die toeslag zou in het eerste kwartaal van dit jaar 2½ ct. per L. bedragen voor den leverancier plus, zoo noodig, ½ ct. voor den slijter. Dit maakte in genoemd kwartaal bijgevolg ten hoogste f 5.250.000 uit. Hoe het in de volgende maanden gaan zou, wist de minister niet; wel maakte hij zich sterk, dat uit den export zooveel zou komen, dat het Rijk slechts verdere f 1.750.000 over de volgende drie kwartalen zou behoeven bij te passen.

Onder den invloed van schaarschte en duurte van veevoeder kromp evenwel in den afgelopen winter

de kaas- en boterproductie zeer in en bijgevolg ook de overwinst, die de export had af te staan ter dekking van de kosten van de melkvoorziening. Te meer was dit het geval, doordien de gecentraliseerde inkoop door Duitschland de buitenlandsche prijzen drukte, en op het naar Engeland te exporteerende gedeelte al bijzonder weinig overwinst gemaakt werd.

Vandaar, dat bij den aanvang van den zomer de Regeering trachtte de voor rekening der openbare kas komende kosten der melkvoorziening te verlagen. Voortaan zou niet meer een vaste toeslag van 2½ cent aan den leverancier en van ½ ct. aan den handelaar gegeven worden, doch zou de toeslag in totaal ten hoogste 2½ ct. mogen zijn en zou er slechts toeslag verleend worden, als bij een maximumconsumtieprijs van 13 cent geen voldoende winstmarge voor den handel overbleef. Op deze wijze verkreeg men tal van plaatsen zonder toeslag en voorts andere plaatsen met toeslagen van ½ cent, 1 cent, 1½ cent, enz.

De inkoopprijs der melk, 11½ cent per L. in Utrecht en de beide Hollanden, en 11 cent in de overige provincies, was evenwel van dien aard, dat de melkhandel ook met een toeslag van 2½ ct. niet overal uit kon. Dit heeft aanleiding gegeven den maximumtoeslag tot 3 cent te verhoogen, terwijl tevens vaste regelen gesteld werden met betrekking tot den toeslag voor de inrichtingen en de slijters in de beide zônes. Die regelen komen hierop neer, dat de inrichtingen te Amsterdam, Rotterdam en Den Haag 3 ct. toeslag ontvangen; voor alle verdere steden in de eerste zône bedraagt de door de inrichtingen te ontvangen toeslag 2½ ct. en in de tweede zône 1½ ct. Voor de slijters is de toeslag steeds ½ ct. lager. Op het platteland wordt gewoonlijk geen toeslag gegeven; alleen in de eerste zône is op een toeslag van ½ ct. gerekend. Er zijn enkele uitzonderingen op den regel; zoo ontvangen Arnhemse en Nijmeegsche inrichtingen, hoewel in de 2e zône gelegen, resp. 2½ en 2 ct. toeslag, terwijl in de plaatsen der bollenstreek de slijters 1 ct. toeslag ontvangen. Ook in de om groote plaatsen gelegen dorpjes is de toeslag hooger dan ½ ct.

Deze uitzonderingen laten we echer rusten; daarentegen rekenen we het platteland van de Zuid-Hollandsche eilanden en Noord-Holland boven de Zaan, die tot de 2e zône behooren, tot de eerste: het een zal dan wel zoowat tegen het ander opwegen. Voorts is aangenomen, dat de melkinrichting in ⅓ der behoefte aan melk voor een stad voorziet en de slijter in de resterende ⅔; het gemiddelde gebruik per hoofd per dag is gesteld op 0,4 L., of over een half jaar op 72 L. Het aantal inwoners is dat van 1 Januari 1916. Verder is verondersteld, dat alleen in gemeenten met meer dan 20.000 inwoners melkinrichtingen bestonden.

Volgens deze schaal wordt in de plaatsen met ten hoogste 3 ct. toeslag per hoofd der bevolking in 6 maanden f 1,92 toeslag betaald (24 L. à 3 ct. en 48 L. à 2½ ct.), in de steden met 2½ ct. toeslag wordt zulks f 1,56, in die met 1½ ct. toeslag f 0,84 en op het platteland in de 1e zône f 0,36. De totaaltoeslag per half jaar voor Amsterdam, Rotterdam en Den Haag wordt dan f 2.724.307; die in de overige steden in de eerste zône benevens Arnhem f 989.909; die in de steden der tweede zône f 634.539, die voor het platteland der eerste zône f 382.181, voor het overig platteland nihil. De geheele som is f 4.730.936 of bijna f 800.000 per maand. Dat wordt per week zoo ten naastenbij een paar ton. In totaal genieten van onze 6.449.348 inwoners er 3.870.485 toeslag.

Wat de kosten der wintervoorziening zijn, hangt uiteraard af van de vraag, welken prijs het publiek dan voor de melk zal betalen. De Kamer heeft een motie aangenomen, die de wenschelijkheid uitsprak, dat de maximumprijzen verlaagd zouden worden tot die van Sept. 1916. De prijszetting van dit voorjaar heeft allerwege, met uitzondering der groote steden, de prijzen sterk verhoogd — op het platteland soms

met 4 ct. per L. —; een verdere prijsverhooging zou dus zeer waarschijnlijk op groote tegenkanting der Kamer stuiten. Het vermoeden ligt daarom voor de hand, dat de minister een middenweg zal kiezen; hij geeft aan den wensch der Kamer om terugbrenging der prijzen tot het peil van September 1916 niet toe, maar ziet af van prijsverhooging boven 13 ct. per L. Dat wil zeggen: prijsverhooging voor zoover het publiek aangaat. De producent echter ontvangt dezen winter per L. stellig 3 ct. meer dan thans, als productieprijs der melk toch over het geheele jaar is aangenomen 12 ct. per L., wat bij een zomerprijs van 11 ct. en een verhouding der melkproductie als 2 tot 1 in zomer en winter, een winterprijs van 14 ct. geeft.

Deze geheele verhooging nu zal uit de openbare kas moeten komen. Wel is waar zijn er nog tal van plattelandsgemeenten, waar de melkprijs voor het publiek nog geen 13 cent is, en dus geen toeslag van 3 ct. gegeven zal behoeven te worden, doch daartegenover staat, dat vrij algemeen de melkhandel in de 2e zône over te kleine winstmarge klaagt en deze vermoedelijk zijn wensch om verhooging der winstmarge wel zal ingewilligd zien. We nemen nu aan, dat de verhooging van de winstmarge opweegt tegen het feit, dat een aantal plattelandsgemeenten dezen winter slechts 2 of 2½ ct. toeslag ontvangen. We krijgen dan toeslagen die ten hoogste 6 ct. per L. bedragen, en in het algemeen een minimum toeslag van 3 ct. per L. Dat wil dus zeggen, dat de huidige totaal toeslag van f 200.000 per week, die slechts aan een aantal gemeenten ten goede komt, verhoogd wordt met een toeslag van 3 ct. voor elken liter melk, die in het geheele land wordt genuttigd. Het dagelijksche melkverbruik stellend op 2.000.000 L. (de veehouders, die eigen melk gebruiken en de boerenarbeiders, die van hun baas melk ontvangen zijn buiten beschouwing gelaten), komen we dan tot een extra toeslag per dag van f 60.000 of van f 420.000 per week. Dat maakt met den toeslag van f 200.000 voor de bevoorrechte gemeenten, die hooger toeslag ontvangen dan 3 cent, een totaal van een goede zes ton per week uit.

Op dien toeslag van zes ton per week in de wintermaanden van 1917, zal wel over het geheele jaar 1918 gerekend mogen worden. Vergeleken met dit voorjaar, toen de productieprijs voor 1917 op 12 ct. werd aangenomen, is de toestand der veehouders veel ongunstiger geworden, en ramingen van een productieprijs van 14 ct. per L. over 1918 hoort men slechts van de allermatigste en bescheidenste leveranciers. Dat geeft dus over het geheele jaar 1918 een toeslag van meer dan f 30.000.000. Men zou dit bedrag nog hooger kunnen ramen, omdat zieken, zwakken en kinderen beneden 6 jaar (van deze laatsten zijn er ongeveer 1.000.000) melk voor 11 ct. per L. kunnen ontvangen, maar we willen niet het onderste uit de kan hebben en laten het sommetje van een paar millioenen, die deze voorziening extra kan kosten, nu maar buiten beschouwing. Het geld daarvoor komt allicht nog uit den export.

Van meer beteekenis is het bedrag, dat de kaasvoorziening zal vergen. Het tachtig millioen-ontwerp nam aan, dat die voorziening niets zou kosten, en dat ingeval de export de kosten daarvan niet dragen kon, de gebruiker bijgevolg den productieprijs voor de kaas zou betalen. Momenteel ontvangt de producent voor de binnenlandsche kaas f 78 per 100 K.G., terwijl bij een grondprijs van 11 ct. per L. melk de productieprijs f 117 is; het verschil van 39 wordt door de winsten op den export gedragen. Maar met de aanstaande winterperiode wordt ook voor de kaasfabricage de grondprijs der melk 14 cent; de productieprijs per 100 K.G. kaas wordt dan ruim f 150. Dit bedrag is zóó hoog, dat men niet verwachten mag, dat — ook al is export mogelijk — het buitenland méér dan den kostprijs zal willen betalen; m.a.w. de export maakt geen overwinst meer en kan bijgevolg ook niet meer bijdragen in de kosten der binnenlandsche kaasvoorziening. Zal

deze voorziening geen geld kosten, dan moet derhalve voor den binnenlandschen verbruiker de kaasprijs met f 72 per 100 K.G. omhoog.

Echter, minister Poshuma heeft bij de behandeling der motie-Van den Tempel verklaard, dat de prijs der kaas voor den verbruiker niet verhoogd zal worden, en er rest dus niet anders, dan dat de f 72 per 100 K.G. door het Rijk en de gemeenten bijgepast zullen worden.

Onze kaasproductie beliep 88.123.000 K.G. in 1910 en 95.710.000 K.G. in 1912; de export schommelde in 1908/1912 tusschen 52.000 en 60.000 ton, waaruit is af te leiden, dat in normale jaren het kaasverbruik ten onzent een goede 30.000 ton moet hebben beloopt. Vermoedelijk is in den oorlog het verbruik aanvankelijk eerst wat gedaald, doordien de binnenlandsche prijzen eenigszins hooger waren dan normaal; later moet echter, in verband met de duurte van vleeschwaren, het verbruik weer gestegen zijn en nog steeds stijgende zijn, zoodat het thans stellig grooter is dan voor den oorlog. Tot deze conclusie komt men ook door een vergelijking van exportcijfers met het voor binnenlandsch verbruik gereserveerd percentage. In 1916 werd over de eerste 7 maanden 20 pCt. der productie gereserveerd; in Augustus en September steeg dit percentage tot 30, in October tot 40, terwijl het in de beide laatste maanden des jaars 50 pCt. bedroeg. Van de totale productie zal dus 25 à 30 pCt. gereserveerd zijn geworden. De kaasuitvoer over 1916 bedroeg 90.000 ton, die dus 70 pCt. à 75 pCt. der productie vertegenwoordigen, waaruit een binnenlandsch verbruik van tusschen 30.000 en 38.000 ton is af te leiden. Men gaat dus in allen gevalle aan den zeer veiligen kant, wanneer men het kaasverbruik in 1918 op het hiervoren genoemd minimumcijfer van 30.000.000 K.G. stelt.

Bij een grondprijs van 14 ct. per L. melk over 1918, wat, als gezegd, een productieprijs voor kaas geeft van ruim f 150 per 100 K.G., legt de Regeering bij behoud der huidige binnenlandsche prijzen op elke 100 K.G. kaas f 72 toe; over de verbruikte 30.000.000 K.G. wordt dit f 21.600.000, wat we afronden tot f 20.000.000.

Indien dus de Regeering het volgend jaar de melk- en kaasrijzen op de thans geldende bedragen handhaaft, zal uit de publieke kas bij zeer matige raming volle vijftig millioen gulden noodig zijn ter dekking van de kosten der melk- en kaasvoorziening. Een verhoging van den melkprijs voor het publiek met 1 ct. per L. doet dit bedrag met f 7.000.000 dalen; een verhoging van den kaasprijs met 5 cent per pond voegt daaraan een verdere verlaging van f 3.000.000 toe.

DE NIEUWE DONAU.

In de jaren voor den oorlog moet het menigeen zijn opgevallen, dat de Donau voor het internationale goederenverkeer zooveel minder beteekent dan de Rijn, Weser, Elbe, Oder en Weichsel en zooveel andere rivieren, die, ofschoon hun bevaarbare loop veel korter is dan die van den Donau, een veel belangrijker rol spelen in het wereldverkeer. Bij velen moet het bevreemding hebben gewekt, dat graan van Roemenië en Bulgarije den zeeweg om Gibraltar volgde om via Rotterdam of Antwerpen en den Rijn tot zelfs ver in Beieren te worden vervoerd, terwijl de Donau een zooveel korteren en meer directen weg scheen op te leveren. Gedurende de oorlogsjaren heeft deze omstandigheid in steeds sterkere mate de algemeene aandacht getrokken, vooral in Duitschland en Oostenrijk-Hongarije. De oorzaken daarvan waren de uitsluiting van die staten van het zeeverkeer met de daardoor ontstane bezwaren bij den aanvoer van de uitvoerartikelen van Roemenië, voornamelijk graan en petroleum, welke geregelde aanvoer vooral voor Duitschland, doch ook voor Oostenrijk zoo noodzakelijk was. Spoedig bleek, hoe weinig de Donau als verkeersweg in de behoefte kon voorzien en het ligt voor

de hand, dat gezocht werd naar middelen om hierin verbetering te brengen. Een groot aantal geschriften en artikelen in tijdschriften en dagbladen zijn in de laatste jaren over dit onderwerp verschenen en ook in ons land is daarvan met belangstelling kennis genomen. Uitbreiding van het verkeer op den Donau landinwaarts toch zoude wel in de eerste plaats betrekking hebben op den aanvoer van graan uit de Balkanstaten naar landstreken, die gedeeltelijk reeds geruimen tijd golden als het achterland van Rotterdam, Amsterdam en Antwerpen, of anders langzamerhand daartoe begonnen te behooren. In de laatste jaren traden Wurtemberg en Beieren meer en meer op als de destinatie van graan, dat van de Roemeensche en Bulgaarsche havens aan de Zwarte Zee langs Gibraltar naar Rotterdam en Antwerpen werd verscheept en vandaar den Rijn opgezonden. Het gebied, waar Rotterdam niet meer met vrucht tegen de Donauhavens Passau en Regensburg kon concurreren, bevond zich gewoonlijk diep in Beieren en bewoog zich allermint in Noordelijke richting. Verwezenlijking van de denkbeelden van hen, die eene verbetering van het Donauverkeer beoogen, zoude hierin ten nadeele van Rotterdam (en de andere Noordzeehavens) groote verandering kunnen brengen. Geen wonder dus, dat die denkbeelden hier eenige ongerustheid wekken en er bestaat alle aanleiding, den aard van dit gevaar van inkrimping van ons achterland nader onder de oogen te zien. Daarbij kunnen wij gebruik maken van een artikel van Prof. Dr. Oskar Kende te Weenen in het Weltwirtschaftliche Archiv van Juli 1917. Prof. Kende behandelt in dat artikel met groote nauwgezetheid alles, wat in de laatste jaren over de kwestie is geschreven. Het vraagstuk van de uitbreiding van het Donauverkeer bepaalt zich echter reeds niet meer tot de aanvoeren van graan en petroleum uit de Balkanlanden ter voorziening van Oostenrijk en Duitschland, doch bestrijkt een veel grooter veld. Van het wegnemen der belemmeringen, welke de scheepvaart op den Donau ondervindt, tezamen met verbinding van den Donau met de Noord-Europeesche waterwegen, wordt eene radicale verandering verwacht in het ruilverkeer tusschen Noord-, West- en Centraal Europa eenerzijds en het geheele nabije Oosten anderzijds, inclusief Klein-Azië en de door den Bagdadspoorweg bereikbare streken. Betwijfeld wordt of de ophef, die in Duitschland veelal wordt gemaakt van de spoorweg-verbinding Antwerpen-Bagdad en de verwachtingen, die veelal ten opzichte van het goederenverkeer daarvan worden gekoesterd, wel ooit geëvenredigd zal kunnen zijn aan de hoeveelheid massaproducten als kolen, graan of petroleum, die voor vervoer in aanmerking komen. Een geheel als moderne waterverkeersweg ingerichte Donau, geregeld bevaarbaar voor schepen van 2 meter diepgang van Regensburg of nog liever van Ulm tot de monding, zoude echter datgene kunnen bereiken, waartoe eene spoorwegverbinding nooit in staat zoude zijn. Hij zou met succes kunnen concurreren tegen een zeeweg van de Zwarte Zee en Klein-Azië rond Gibraltar naar de Noordzeehavens en vandaar langs de rivieren en kanalen van Noord-West-Europa ver het binnenland in. Van zulk een verjongden Donau, die dan niet meer de „stille Rivier” zou zijn, welke hij tegenwoordig is, wordt verwacht, dat hij het vervoer zal bewerkstelligen naar Midden-Europa en Duitschland van graan uit Roemenië en Bulgarije, en petroleum uit Roemenië. De behoefte van Centraal-Europa aan de producten van de veeveelt zou, wanneer de Donau den Balkan zooveel nader tot den consument heeft gebracht, dit bedrijf in de Balkanstaten sterk doen toenemen. Uit Mesopotamië en Klein-Azië zouden katoen en zuidvruchten langs den Donau worden aangevoerd en vroege groenten zouden in plaats van door Italië en Frankrijk te worden geleverd uit de Kustlanden van den Balkan Centraal-Europa bereiken. Niet slechts zou dus in sterke mate de afhankelijkheid

van den aanvoer over zee verminderen, waarin het Deutsche Rijk zich ten opzichte van zijne behoeften aan voedingsmiddelen steeds bevindt en die zich speciaal in deze oorlogsjaren doet gevoelen, doch kolen uit Deutschland zouden langs den Donau hun weg vinden niet slechts naar den Balkan, waar zij de Engelsche kolen zouden verdringen, doch ook naar Klein-Azië, waar zij de ertswinning in het aan verschillende ertsen zoo rijke land zouden bevorderen. Weer zou het de Donau zijn, die deze ertsen naar de industrieele centra van Midden-Europa brengt en die de producten dier industrie afvoert naar de verbruikers in het Oosten. Als verlenging van den Donau wordt in deze toekomstdroom, voorzover daarbij van Klein-Azië sprake is, de Bagdad-spoorweg beschouwd. En juist daarom is zulk eene toekomst voor de Deutsche en Oostenrijksch-Hongaarsche schrijvers over het nieuwe Donauverkeer zoo aanlokkelijk, omdat vrijwel dit geheele zooveen beschreven verkeer zich beweegt over het gebied der vier in den tegenwoordigen oorlog verbonden middenrijken. Bezwaren, zooals tegenwoordig door Deutschland en Oostenrijk worden ondervonden van hunne nog seeds, ondanks de bezetting van het grootste gedeelte van Roemenië, onvolgende verbinding met de graanleverende Balkanlanden, zouden nooit meer te duchten zijn en de directe verbinding met een tot volle ontwikkeling gebracht Klein-Azië zou daarbij van zeer groote waarde zijn. Daarin ligt de groote militair-politieke beteekenis van een beter geregeld Donau-verkeer, doch ook in vredes-tijd zou Centraal-Europa onschatbare voordeelen trekken uit zulk eene directe en daarbij veel goedkoopere verbinding met het nabije Oosten, vooral wanneer verder nog de verstrekkende kanaalplannen tot uitvoering komen, die ten nauwste met de Donauverbetering in verband staan. En juist deze plannen raken in nog meerdere mate de belangen van onze Noordzeehavens dan de Donau-verbetering zelve. Verbeterde of nieuwe kanaalverbinding van den Donau tusschen Regensburg en Ulm met den te kanaliseeren Main en daardoor met den Rijn, kanaalverbinding van Ulm met den Bodensee en daardoor met den van Basel tot Constanz bevaarbaar te maken Bovenrijn, een kanaal van den Donau naar den te kanaliseeren Neckar en daardoor met de Rijnhaven Mannheim, worden van verschillende zijden aanbevolen ter volmaking der Donauplannen en vooral uitvoering van de eerste dezer verbindingen heet ernstig te worden overwogen, omdat slechts met zulk een verbinding de Donau voor Noord-West-Duitschland zijne volle beteekenis kan krijgen en dus tot volle ontwikkeling kan komen. Verder wordt de wenschelijkheid ingezien van kanaalverbinding met Oder, Elbe en Weser, waardoor geheel Deutschland in verbinding zou komen met den Donau en deze zijn hoofdverkeersweg met de Balkanstaten en het nabije Oosten zou worden.

Al het voorgaande is weliswaar slechts eene samenvatting van de meeningen der schrijvers, die, Prof. Kende noemt, doch hunne plannen hebben voor de Midden-Rijken veel aanlokkelijks en het behoeft geen betoog, dat een geheel verbeterde Donau met eene goede verbinding met den Rijn de belangen onzer havens, speciaal Rotterdam, ernstig zouden kunnen bedreigen.

Er bestaat dan ook zeer zeker aanleiding het onderwerp aan een nadere beschouwing te onderwerpen; wij stellen ons voor deze in een volgend artikel te geven.

J. S.

DE RIJKSMIDDELEN.

In dit nummer treft men aan het maandelijksch overzicht van de opbrengst der Rijksmiddelen over de maand Juli alsmede over de reeds verstreken maanden dezes jaars. Wanneer wij de daarin gegeven cijfers nader beschouwen, blijkt ons dat in den loop der baten voor de schatkist niet veel wijziging is gekomen. De inkomstenbelasting vloeiende iets minder ruim dan

in de vorige maand, maar overtrof de raming toch nog met meer dan twee millioen gulden. Ook de suiker- en geslachtaccijns, de zegel- en registratierechten en de successierechten overtroffen het geraamde bedrag belangrijk.

Treffen wij nu de gebruikelijke vergelijking tusschen de opbrengst der middelen gedurende de eerste zeven maanden van 1917 en die in hetzelfde tijdvak van 1914, toen de oorlogstoestand zijn noodlottigen invloed nog niet kon doen gevoelen. Daarbij worden weder de bekende correcties aangebracht: uitschakeling van het vervangen van de bedrijfsbelasting door de inkomstenbelasting, het heffen van statistiekrecht alsmede van het overbrengen van een gedeelte van den suikeraccijns in den vorm van opcenten naar het Leeningfonds 1914. Wij vinden dan de volgende cijfers:

1917 tijdvak Januari tot en met Juli	f 102.430.691,56
1914 " " " " " "	91.391.447,66

Stijging . . . . . f 11.039.243,90

Deze stijging bedraagt 12 pCt. of, per jaar gerekend, 4 pCt., welke percentages dalen tot 11,89 en 3,96, indien de opbrengst der wisselvallige successierechten in beide tijdvakken buiten rekening wordt gelaten. De bovenbedoelde stijging bedraagt dan f 9.480.973,34%. Ook ditmaal kon ten aanzien van de oorzaken van deze stijging worden herhaald, dat zij in hoofdzaak aan de buitengewone omstandigheden te danken is en dus aan haar geen blijvend karakter mag worden toegekend. Zoo brachten de suiker- en geslachtaccijns te zamen f 6.382.845,34 meer op, terwijl uit de zegel- en registratierechten f 6.569.136,59 meer verkregen werd. Ook de inkomsten uit de domeinen overtroffen die in de eerste zeven maanden van 1914 n.l. met f 1.126.763,61%. Ten slotte moet echter weder gewezen worden op de voortdurende daling van de invoerrechten en de loodsgelden als gevolg van de door den oorlogstoestand ingetreden stilstand van overzeesche handel en scheepvaart; deze heffingen bleven in de verstreken maanden van dit jaar ruim f 5.100.000 beneden de opbrengst in hetzelfde tijdperk van 1914.

De oorlogswinstbelasting en de verdedigingsbelastingen brachten tot dusver in totaal op een bedrag van f 102.841.051, waarvan f 65.755.519 komt voor rekening van eerstgenoemde heffing. Voegt men daarbij hetgeen aan opcenten ten behoeve van het Leeningfonds 1914 — met uitzondering echter van de opcenten op den in hoofdsom verlaagden suikeraccijns, welke geen verzwaring van belastingdruk meebrachten — in 's Rijks kas is gevloeid, dan blijkt, dat uit de extra-belasting als gevolg van de buitengewone omstandigheden een gezamenlijk bedrag van f 155.391.188 werd ontvangen.

AANTEKENINGEN.

Tekort aan goederenwagens in de V.S.
— Het tekort aan wagens is in de V.S. gedurende de maand Mei van 148.627 tot 105.127 verminderd, d.w.z. met bijna een derde. De toestand per 1 Mei was de ongunstigste tijdens de in September j.l. aangevangen moeilijkheden. Het tekort bedroeg op 1 Maart 130.082 wagens, op 1 April 144.797. De American Railway Association geeft als verklaring van den gunstigen ommekeer de uitwerking die, zoowel bij de spoorwegdirectiën als bij de verladers van goederen, de aanwijzingen gevonden hebben, door de Railroad's War Board — het lichaam, dat thans in de V.S. de centrale gestie aangeeft voor het geheele continentale spoorwegsysteem — gegeven, hoe, ten voordeele van de weerbare positie des lands, een zoo groot mogelijk profijt van het verkeersmateriaal kan worden getrokken. O.m. werd aanbevolen de wagens 10 pCt. boven het officieele laadvermogen te belasten. Ook uit andere gegevens blijkt het resultaat van het optreden van den War Board. Blijkens de cijfers, van de 82 voornaamste steenkolenvervoerende spoorwegmaat-

schappijen, voor de maand Mei, werden 142.157 wagenladingen kolen — ongeveer zeven miljoen ton — meer vervoerd dan in de overeenkomstige maand van het voraafgaande jaar, zijnde eene vermeerdering van 23,8 pCt. Het gemiddeld aantal afgeladen wagens per dag vertoonde eene verbetering van 8,1 pCt. vergeleken met de maand April voraafgaande. De Railroad's War Board begon zijne werkzaamheden einde April. Men krijgt den indruk, dat vooral de maatregel der 10 pCt. verdere belading van het wagenmaterieel, de gunstige wijziging veroorzaakt heeft. Onbelangrijk kan de aanwinst uit dezen hoofde ook geenszins zijn; waar op 1 Juli 1916 in de V.S. het bezit aan goederenwagens 2,5 miljoen eenheden bedroeg, vermeerderde dus dit aantal door bedoeld besluit relatief met meer dan 250.000 wagens vergeleken met den toestand van voorheen.

Verboden amerikaansche uitvoer. — De National City Bank heeft een staattie gepubliceerd aangevende de waarde in elk oorlogsjaar der goederen waarvan met ingang van 15 Juli den uitvoer uit de Vereenigde Staten, zonder speciale vergunning, verboden is. De cijfers geven den geheelen export van de onderhavige artikelen aan, aangezien de landen waarheen de uitvoer verboden is practisch de geheele wereld welke voor het handelsverkeer open ligt, omvatten. De cijfers zijn die van het belastingjaar, hetwelk met de maand Juli aanvangt en ergo nagenoeg overeenstemt met de jaarperiode van den oorlog. Ook het belastingjaar 1913—'14 is ter wille van vergelijkings opgevoerd. In de laatste kolom 1916—'17 zijn slechts 10 maanden gegeven, sluitende met April. De Mei- en Juni-cijfers zijn nog niet beschikbaar.

	1913-14	1914-15	1915-16	1916-17
	\$	\$	\$	\$
Steenkool 1)	85.493.000	79.582.000	91.682.000	87.684.000
Cokes	2.790.000	2.304.000	3.779.000	4.477.000
Stookolie	15.748.000	21.111.000	27.966.000	30.959.000
Petroleum	74.500.000	53.607.000	52.289.000	46.141.000
Gasoline	21.699.000	17.603.000	16.297.000	35.405.000
Granen	108.432.000	474.200.000	344.215.000	371.750.000
Meel en bloem	56.870.000	99.624.000	91.482.000	74.491.000
Veevoeder 2)	22.495.000	30.859.000	31.808.000	29.624.000
Vleesch en vet 3)	146.228.000	220.051.000	291.058.000	315.968.000
Ruw ijzer	2.860.000	2.071.000	5.847.000	19.490.000
Stalen blokken	1.043.000	4.815.000	42.421.000	108.539.000
Scheepsplaten	1.533.000	6.289.000	12.011.000	20.904.000
Constructie-ijzer	12.533.000	6.289.000	12.011.000	20.904.000
Afval v. staal en ijzer	841.000	359.000	2.481.000	4.295.000
Mangaanijzer	11.979.000	3.571.000	5.343.000	5.741.000
Meststoffen	3.442.000	9.475.000	18.065.000	76.437.000
Wapens	6.272.000	41.476.000	467.082.000	702.650.000
Munitieënontpl.midd.	6.272.000	41.476.000	467.082.000	702.650.000
Totaal verboden ..	573.225.000	1.067.297.000	1.503.826.000	1.934.595.000
Overige uitvoer	1.756.459.000	1.648.881.000	2.768.572.000	3.181.892.000
Totale uitvoer	2.329.684.000	2.716.178.000	4.272.398.000	5.116.487.000
Percentage verboden ..	24,6	39,3	35,2	37,8

1) Inclusieve gebunkerde hoeveelheden. 2) Inclusieve hooi en lijnkoeken. 3) Inclusieve zuivelproducten.

Scheepvaart van China in 1916. — The Board of Trade Journal ontleent o.m. het volgende aan het rapport over den toestand van den Chineeschen handel in 1916, uitgebracht op last van den inspecteur-generaal der Chineesche zee-douanen. Het gebrek aan tonnage, dat in 1915 reeds merkbaar was geweest, deed zich in het afgelopen jaar nog meer gevoelen, veroorzaakt door het in gebruik nemen voor andere doeleinden bij de Entente-vloot, en de geheele afwezigheid der Duitsche schepen. De vrachten waren voor alle trajecten zeer hoog, voor Europa bijv. bedroeg de kleinste vermeerdering 25 pCt. Enkele conference-lijnen noteerden de vrachten nog aanmerkelijk hooger en stonden de vrachtruimte feitelijk aan den hoogsten bieder af. Ten aanzien van bepaalde goederen was het onuitvoerbaar, bij de geldende vrachten te verschepen. Met uitzondering van een korte periode in den zomer, toen voor Pacificvaarten niet genoeg lading aangeboden werd ¹⁾, deed zich steeds in de vaart op Europa zoowel als op Amerika een aanzien-

¹⁾ Waarschijnlijk veroorzaakt door het wederom gaan varen in de Pacific Maillijn, de Amerikaanse maatschappij die daartoe booten van de K. W. I. M. overnam.

lijk tekort aan tonnage gevoelen. Wilde booten voor de kustvaart waren schaars, daarbij de vrachten voor dit verkeer en de riviervvaart belangrijk verhoogd. Vergeleken met het jaar 1915 bedroeg de totale vermindering in het scheepvaartverkeer, met inbegrip van de Chineesche vloot, 2.642.904 tonnen, waarvan 1.881.004 tonnen voor rekening van vreemde schepen komen. Het grootste aandeel daarin heeft Engeland met 1.835.000 tonnen, voorts vertoont zich vermindering bij Rusland, Amerika, Nederland, Noorwegen en Portugal. Japan daarentegen heeft 360.000 tonnen gewonnen, terwijl ook Denemarken, Frankrijk en Zweden hunne positie iets verbeterd hebben.

INGEZONDEN STUKKEN.

ELZAS-LOTHARINGEN.

Mijnheer de Redacteur,

Nu dat de oorlogsgroes in de oorlogvoerende landen eenigszins aan het luwen is, hetgeen duidelijk blijkt uit het sterk verlangen van alle belligerente landen naar vrede, komt het mij voor dat, wanneer men de voorwaarden, waarop de diverse landen bereid zijn de vredesonderhandelingen te beginnen met elkaar vergelijkt, een overeenstemming niet onmogelijk zoude zijn, indien er niet een struikelblok bestond. Dit struikelblok is Elzas-Lotharingen.

Frankrijk en zijne bondgenooten sluiten geen vrede, zoo lang Duitschland dit gebied niet vrijlaat en Duitschland zal liever tot den laatsten man pal staan, dan Elzas-Lotharingen aan Frankrijk af te staan. Moet nu wegens dit schijnbaar onoverkomelijk bezwaar de oorlog nog jaren lang worden voortgezet met als gevolg hiervan de vernietiging van honderdduizenden jonge levens?

Uit strategisch-commercieele overwegingen blijven beide partijen aan het bezit van Elzas-Lotharingen vasthouden; zouden de Heeren Diplomaten daarvoor geen oplossing kunnen vinden? Engeland, Rusland, Amerika en Oostenrijk hebben geene zelfzuchtige doeleinden, Frankrijk en Duitschland evenwel hebben beiden het oog gevestigd op de natuurlijke rijkdommen van Elzas-Lotharingen; wenu laten beide partijen een weg trachten te vinden, door rationeele verdeling dezer rijkdommen alle partijen, gezien de omstandigheden, te bevredigen. Ik zou derhalve in overweging willen geven van Elzas-Lotharingen een autonoom rijk te maken, een bufferstaat, en van al de zich daarin bevindende kali, kolen en ijzermijnen een naamlooze vennootschap. Het nieuwe rijk verleent concessie tot uitsluitende exploitatie van alle delfstoffen voor den tijd van bijv. 100 jaar aan deze N.V. en ontvangt daarvoor een royalty per ton en (of) een winstgedeelte van de op te richten maatschappij in winstbewijzen als vergoeding voor deze concessie, tengevolge waarvan het nieuwe Rijk ook jaarlijksche inkomsten uit zijne delfstoffen verkrijgt.

De N.V. wordt opgericht met een ruim kapitaal, in evenredigheid echter met de te behalen winsten, welke met de noodige gegevens en bestaande productiestatistiek wel niet moeilijk te bepalen zullen zijn. Een kapitaal van circa één milliard lijkt mij niet te hoog gegrepen, gezien de enorme waarden der mijnen. De tegenwoordige eigenaren zouden eventueel met aandeelen afgekocht kunnen worden. Ook wanneer men rekening houdt met een voldoende bedrijfskapitaal voor exploitatie der mijnen en ontginning van nieuwe, kan men zonder twijfel nog een groot bedrag afzonderen, om een gedeelte bij te dragen in de schadevergoeding voor de door België geleden schade, waardoor men de oorlogvoerende landen ook hierin tege moet komt. Het bedrag van deze bijdrage zou geboekt kunnen worden als inbreng der concessie en geleidelijk kunnen worden afgeschreven. De aandeelen zouden zoowel op de beurzen der oorlogvoerende als van de neutrale landen geplaatst kunnen worden en zullen zonder twijfel door het beleggende publiek gaarne worden ge-

nomen. De statuten dienen dusdanig opgemaakt, dat slechts een klein gedeelte der aandelen, welke op naam gesteld worden, stemrecht hebben en deze stemgerechtigde aandelen kunnen slechts geplaatst worden bij de regeeringen der diverse landen. Hierdoor zal het niet gemakkelijk zijn de meerderheid aan één kant der tegenwoordig oorlogvoerende landen te verkrijgen. Het bestuur zou gekozen moeten worden uit personen, aan te wijzen door de diverse landen.

De N.V. zou dan een overeenkomst moeten maken met Frankrijk en Duitsland, waarbij elk der beide landen het voorkeursrecht verkrijgt van één derde der productie tegen de marktprijzen, terwijl één derde disponibel blijft voor de overige landen. In deze verdeling zou alleen verandering gebracht kunnen worden, indien $\frac{3}{4}$ of $\frac{7}{8}$ der stemmen zulks zou wenschen en daar de stemgerechtigde aandelen op naam geplaatst zijn bij een groot aantal regeeringen, behoeft geen der partijen bevreesd te zijn, dat zonder hare toestemming het gedeelte der productie, waarop zij recht gekregen heeft, haar weer ontnomen zou kunnen worden.

Dit voorstel is natuurlijk als zeer oppervlakkig te beschouwen en dient slechts om een richting aan te geven, waarin de oplossing van dit vraagstuk misschien te vinden zou zijn, al is deze of een dergelijke commercieele oplossing tot nu toe in de diplomatie niet gebruikelijk geweest. De uitwerking hiervan laat ik natuurlijk gaarne aan meerbevoegden over.

U voor de verleende gastvrijheid dankzeggend,

LOUIS STOKVIS.

REGEERINGSMAATREGELEN OP HANDELSGEBIED.

Uitvoer van verduurzaamde groenten. Van 14 dezer af zal de Rijkscommissie van Toezicht op de Vereeniging „Groenten-Centrale” aan ingeschreven exporteurs consenten kunnen verleenen voor den uitvoer van alle soorten gezouten snijboonen en spercieboonen. Voor elke 100 vaten waarvoor consent wordt aangevraagd moeten 35 vaten voor binnenlandsch verbruik beschikbaar worden gesteld.

Beperking van den verbouw van gewassen voor den oogst 1918. Naar blijkt, hebben vele landbouwers eene grotere oppervlakte karwijzaad uitgezaaid, dan veroorloofd is. Hun wordt in overweging gegeven ten spoedigste over te gaan tot omploegen van de te groote oppervlakte, daar dit anders toch in het aanstaande voorjaar zou moeten geschieden.

Ook de verbouw van diverse tuinbouwzaden, als koolrapen, knollen, sluit- en bloemkoolzaden zal worden beperkt.

Bevordering van het scheuren van grasland in het belang der volksvoeding. Met het oog op de volksvoeding is het wenschelijk, dat een zoo groot mogelijke oppervlakte grasland worde gescheurd om te dienen voor den verbouw van voedingsgewassen. In verband hiermede zal aan verbouwers van tarwe, rogge, haver, erwten, bruine en witte stamboonen en koolzaad voor elke 100 K.G. van die producten en tot een zeker maximum per H.A., voor zoover zij geteeld worden op grasland, geen klaverland of kunstweide zijnde, en gescheurd in het tijdvak tusschen 15 Aug. 1917 en 1 Mei 1918 voor éénmaal eene premie worden uitbetaald.

Rogge. Inlandsche roggen van den 1917 en het resteerende deel van den oogst 1916 is door den Minister van Landbouw, enz. aangewezen onder de artikelen, beschikbaar te stellen ingevolge art. 1 der Distributiewet 1916. Voorts is ingevolge art. 2 dier wet vastgesteld een maximumprijs van f 7,35 per H.L. van 70 K.G. of f 10,50 per 100 K.G. franco laatste spoorwegstation of veer en een maximum-inkoopprijs

voor de gemeenten ingevolge art. 3 der wet van f 18 per 100 K.G.

Stapel- en vatgroenten. Van de lijst van artikelen beschikbaar gesteld ingevolge art. 1 Distributiewet zijn door den Minister afgevoerd roode kool, gele kool, uien, Friesche en Flakkeesche of Hillegomsche peen, knolrapen, pronksnijboonen, dubbele spercieboonen en zuurkool; de voor deze artikelen vastgestelde maximumprijzen zijn tevens ingetrokken.

Zandaardappelen. De vastgestelde maximum-kleinhandelsprijzen voor aardappelen zullen nu ook gelden voor de z.g. fijne zandaardappelen.

Vrijemaïs. Door handelaren en anderen worden nog steeds partijen zoogenaamde vrije maïs tegen hooge prijzen in den handel gebracht. Teneinde verdere prijsopdrijving en frauduleuzen verkoop van distributie-maïs als vrije maïs tegen te gaan, is thans den burgemeesters opdracht verstrekt aan handelaren, paarden- en veehouders opgave te vragen van de voorraden maïs, welke zij onder zich hebben en deze vervolgens in bezit te nemen.

Voorts is medegedeeld, dat maïs in deze maand door de Regeering zal worden afgeleverd tegen f 25 per 100 K.G.

Koolzaad en andere olie-zaden. Van het oorspronkelijke voornemen om koolzaad en andere olie-zaden van oogst 1917 niet in bezit te nemen (ten einde verbouw dezer zaden in het volgende oogstjaar aan te moedigen) wordt thans afgeweken, in verband met het gevaar, dat de uit deze zaden te bereiden veevoeder-koeken met allerlei dikwijls minderwaardige voeder-middelen worden vermengd. Bij de inbezitting zal ongeveer de marktprijs der laatste weken worden betaald; voor koolzaad f 65 per 100 K.G.

IJzer en staal. Door den Minister van Landbouw, enz. is vastgesteld eene distributie-regeling voor ijzer en staal in elken vorm. Verboden is de aflevering en het daarmede verband houdende vervoer van ijzer en staal.

Voorraden leder. In verband met de wenschelijkheid om zoo spoedig mogelijk een overzicht te verkrijgen van de voorraden leder, hier te lande aanwezig, is door den Minister eene inventarisatie van deze voorraden gelast.

Grint en basalt. Met ingang van 16 dezer is de doorvoer over Nederland van Duitsch grint en basalt naar België geheel stopgezet, aangezien er een vermoeden bestaat, dat deze materialen voor militaire doeleinden gebruikt worden.

Motorspiritus. Door den Minister van Landbouw, enz. is verboden motorspiritus te verkoopen, ten verkoop aan te bieden, af te leveren en in verband daarmede te vervoeren.

Benzine. Aangezien het leger van de laatst aangekomen benzine één groot deel heeft opgeëischt, terwijl nieuwe aanvoer nog volstrekt onzeker is, heeft de Toewijzingscommissie voor Benzine moeten besluiten de toewijzingen aan verschillende categorieën van benzine-verbruikers aanmerkelijk te verlagen.

Petroleum. Aangezien voor eerst geen nieuwe aanvoer van petroleum te verwachten is, acht de Toewijzingscommissie voor Petroleum het noodig de afleveringen van dit artikel tot het uiterste te beperken. Tot nadere beschikking kan dan ook geen petroleum meer verstrekt worden aan particulieren voor huishoudelijk gebruik, terwijl leveringen ten behoeve van industrie en transport slechts in zeer beperkte mate zullen kunnen geschieden.

Steenkolen voor plantenkassen, enz. Aan verzoeken om toewijzing van extra hoeveelheden brandstoffen, speciaal voor de verwarming van plantenkassen en serres, kan in het algemeen niet worden voldaan.

Distributieregeling van brood, bloem, meel en rogge. In verband met gebleken onregelmatigheden en afwijkingen van de eenmaal vastgestelde distributieregeling, heeft de Minister nog uitdrukkelijk tot de gemeentebesturen het verzoek gericht aan de bestaande bepalingen inzake broodrantsoen, geregeld innemen van broodbons, enz. streng de hand te houden.

De levering van gorten haver-mout aan de gemeenten zal in het vervolg niet meer geschieden dan onder de verplichting tot terugzending van de emballage.

MAANDCIJFERS.

OVERZICHT DER RIJKSMIDDELEN.

(In Gulden).

	Juli 1917	Zeven eerste maanden van 1917	Zeven eerste maanden van 1916
Directe belastingen.			
Grondbelasting	1.691.894	11.218.465	10.971.337
Personeele belasting ..	3.123.089	7.122.427	7.505.749
Inkomstenbelasting ..	4.881.060	34.010.985	21.224.289
Vermogensbelasting ..	53.100	1.462.886	1.176.613
Accijnzen.			
Suiker	2.314.635	16.410.832	19.048.914
Wijn	19.080	799.376	729.121
Gedistilleerd	2.205.110	16.426.092	14.710.135
Zout	223.650	1.334.074	1.272.864
Bier en azijn	242.686	1.025.749	927.647
Geslacht	977.659	5.929.141	5.425.669
Indirecte belastingen.			
Zegelrechten	1.290.063	7.264.237	4.572.543
Registratierechten	1.422.504	7.918.047	5.623.154
Hypotheekrechten	9.310	649.926	561.888
Successierechten	2.252.625	13.124.980	8.584.063
Invoerrechten			
Formaatzegel	1.017.840	6.782.025	10.229.903
Formaatzegel	1	1.378	15.571
Gouden en zilveren werken			
Belasting	53.012	383.596	351.303
Essaailoon	40	409	342
Statistiekrecht	137.259	1.097.018	—
Mijnen			
—	—	—	16.396
Domeinen			
—	76.185	1.935.239	1.372.711
Staatsloterij			
—	9.050	412.070	411.872
Jacht en visscherij			
—	112.755	157.370	143.298
Loodsgelden			
—	24.255	253.091	489.640
Totaal	22.136.868	135.719.413	115.365.022

OPCENTEN VOOR HET LEENINGFONDS 1914.

	Juli 1917	Zeven eerste maanden van 1917	Zeven eerste maanden van 1916
Directe belastingen.			
Grondbelasting	338.558	2.248.684	2.035.933
Personeele belasting ..	722.066	1.708.940	1.583.386
Inkomstenbelasting ..	1.685.717	11.582.842	7.137.390
Vermogensbelasting ..	18.482	485.219	311.611
Accijnzen.			
Suiker	462.927	3.282.166	3.809.783
Wijn	3.816	159.875	145.824
Gedist. (binn.- en buitl.)	220.511	1.642.609	1.471.014
Indirecte belastingen.			
Zegelrecht van buitl. eff.	80.835	532.244	311.354
Registratierechten	1.058	594.946	559.744
Hypotheekrechten	931	64.836	55.660
Totaal	3.534.901	22.302.361	17.421.699

BELASTINGEN IN VERBAND MET DE BUITEN-GEWONE OMSTANDIGHEDEN.

	Juli 1917	Zeven eerste maanden v. 1917
Oorlogswinstbelasting	33.562.077	65.714.781
Verdedigingsbelasting Ia	43.842	1.368.577
Verdedigingsbelasting Ib	1.239.168	12.295.630
Verdedigingsbelasting II	2.270.460	18.325.967
Totaal	37.115.547	97.704.955

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

I. BANKDISCONTOS.

	18 Aug. 1917	20 Juli 1914
Ned. (Disc. Wissels. 4 1/2 sedert 1 Juli '15	3 1/2 sedert 23 Mrt. '14	
Bank (Bel. Binn. Eff. 4 1/2 " 1 " '15	4 " 23 " '14	
Bank (Vrsch. in R.C. 5 1/2 " 19 Aug. '14	5 " 23 " '14	
Bank van Engeland 5 " 6 Apr. '17	3 " 29 Jan. '14	
Duitsche Rijksbank 5 " 23 Dec. '14	4 " 5 Febr. '14	
Bank van Frankrijk 5 " 20 Aug. '14	3 1/2 " 29 Jan. '14	
Oostenr. Hong. Bk. 5 " 10 Apr. '15	4 " 12 Mrt. '14	
Russische Staatsbk. 6 " 27 Juli '14	5 " 1 Apr. '14	
Nat. Bank v. Denem. 5 " 10 " '15	5 " 6 Febr. '14	
Zweedsche Rijksbk. 5 1/2 " 9 Nov. '16	4 1/2 " 6 " '14	
Zwitsersche Nat. Bk. 4 1/2 " 2 Jan. '15	3 1/2 " 19 " '14	
Bank van Italië .. 5 " 1 Juni '16	5 " 9 Mei '14	
Feder. Res. Bk. N.Y. 3—4 1/2 " —	—	
Javasche Bank.... 3 1/2 " 1 Aug. '09	3 1/2 " 1 Aug. '09	

II. OPEN MARKT.

Data	Amsterdam		Londen	Berlijn	Parijs	N. York
	Part. disconto	Prolongatie	Part. disconto	Part. disconto	Part. disc.	Call-money
18 Aug. '17	2 1/2 ¹⁾	2 1/4 ¹⁾	4 25/32	4-5/8	—	2 3/4-3 1/4
13-18 " '17	2	2-2 1/4	4 25/32	4-5/8	—	2 3/4-3 1/2
6-11 " '17	2-2 1/2	2-2 1/2	4 25/32	4-5/8	—	2-3 1/4
30 J.-4 A. '17	2-2 1/2	2 1/2-3	4 25/32-4 1/2	4-5/8	—	1 1/2-2 1/2
14-18 A. '16	1-1/8	1 3/4	5 5/8	4-5/8	—	2 1/4-1 1/2
16-21 A. '15	—	2 1/2	4 7/8-5	—	—	1 7/8
20-24 Jul. '14	3 1/6-3/16	2 1/4-3/4	2 1/2-3/4	2 1/6-1/2	2 3/4	1 3/4-2 1/2

¹⁾ Notering van 17 Aug. 1917.

WISSELKOERSEN.

I. KOERSEN IN NEDERLAND.

Voor Londen, Berlijn en Parijs worden voorloopig ook de dagelijkse noteringen te Amsterdam opgenomen. De dagelijkse koersen op New York, alsmede de laagste en hoogste der week zijn aan particuliere opgaven ontleend.

Data	Londen	Berlijn	Parijs	New York
13 Aug. 1917 ..	11.38	33.45	41.45	2.38 7/8
14 " 1917 ..	11.38 3/4	33.40	41.47 1/2	2.39
15 " 1917 ..	11.39	33.50	41.47 1/2	2.39 1/8
16 " 1917 ..	11.38	33.50	41.37 1/2	2.38 11/16
17 " 1917 ..	11.38	33.65	41.40	2.38 7/8
18 " 1917 ..	—	—	—	2.38 7/8
Laagste der week	11.36	33.30	41.30	2.38 1/2
Hoogste " " "	11.40	33.90	41.55	2.39 3/8
11 Aug. 1917 ..	11.39 3/4 ¹⁾	33.62 1/2 ¹⁾	41.40 ¹⁾	2.39
4 " 1917 ..	11.35 ²⁾	33.60 ²⁾	41.35 ²⁾	2.38 1/4
Muntpariteit ..	12.10 5/8	59.26	48.—	2.48 1/4

¹⁾ Notering van 10 Aug.²⁾ Notering van 3 Aug.

Data	Zwitserland	Weenen	Kopenhagen	Stockholm	Batavia telegrafisch
18 Aug. 1917	54.15	21.45	72.40	79.65	99 3/4-100 1/2
Laagste d. w.	53.65	21.15	72.15	78.55	—
Hoogste " "	54.30	21.55	72.75	79.75	—
11 Aug. 1917	54.10	21.35	72.70	79.25	99 3/4-100 1/2
4 " 1917	52.95	21.50	72.50	80.60	99 3/4-100 1/2
Muntpariteit	48.—	50.41	66.67	66.67	100

OVERZICHT.

Bij de beschouwing over den gang der wisselkoersen over de afgelopen week valt in de eerste plaats de stijging van de Marken op. Van 33.40 verbeterde de koers tot 33.90,

weder voornamelijk door dekkingen, van speculanten. Ten slotte werden Marken voor 33.80 weder aangeboden. Ook valt het feit te constateeren, dat de Deutsche notering voor Holland, die maar steeds verhoogd werd en tot op 298 was gestegen, op 295 is terug gezet. Weenen volgde ongeveer de richting van den Duitschen koers 21.35—21.20—21.55. Londen zette den eersten dag de teruglopende beweging voort tot op ca. 11.37; daarna was er maar weinig verandering, slot 11.38. Parijs 41.50—41.30—41.37 1/2. New York ca. 238 3/4—1/8. Zwitserland was de laatste dagen weder gezocht; van 53.70 kon de koers tot 54.20 opkomen. Stockholm opende flauw en liep van 79.10 tot ca. 78.60 terug. Daarna kwam er een herstel tot 79.60, voor welken koers er vraag bleef bestaan. Kopenhagen 72.50—72.35—72.50. Denoteering voor Kristiania kon zich niet handhaven en liep tot ca. 72.90 terug. Italië iets beter ± 32.30. Spanje-flauwer ± 54. Roebels voor 50.50 aangeboden.

II. KOERSEN TE NEW YORK.

Date	Cable Londen (in \$ per £)	Zicht Parijs (in frs. p. \$)	Zicht Berlijn (in cents p. Rm. 4)	Zicht Amsterd. (in cents per gld.)
18 Augustus 1917	4.76.45	5.78	nom.	41 3/4
Laagste d. week..	4.76.45	5.77 3/4	—	41 3/8
Hoogste „ „ ..	4.76.45	5.78 1/4	—	42
11 Augustus 1917	4.76.45	5.78	nom.	42
4 „ 1917	4.76.45	5.76	nom.	42 1/4 1)
Muntpariteit....	4.86.67	5.18 1/4	95 1/4	40 3/16

1) Noteeringen van 3 Augustus 1917.

III. KOERSEN VAN DE VOLGENDE PLAATSEN OP LONDEN.

Plaatsen en Londen	Noteringseenheden	19 Juli 1917	24 Juli 1917	Tijdperk 25 Juli—4 Aug.		4 Aug. 1917
				Laagste	Hoogste	
Alexandrië..	Piast. p. £	97 7/16	97 7/16	97 3/8	97 7/16	97 3/8
B. Aires	d.p.gd.pes.	50 1/4	49 7/8	49 1/4	50 1/8	49 3/8
Calcutta	sh/d.p.rup.	1 1/4 3/32	1 1/4 3/32	1 1/4 1/4	1 1/4 3/16	1 1/4 3/32
Hongkong ..	id. p. \$	2/7 1/2	2/7	2/7 1/8	2/7 3/4	2/7 3/4
Lissabon	d. p. escudo	31 3/4	31 7/8	31 1/4	32 1/2	31 7/8
Madrid	Peset. p. £	21.—	20.75	20.58	20.85	20.81
Montevideo..	d. p. peso	54 3/16	54.—	53 1/4	54 1/4	53 3/4
Montreal....	\$ per £	4.77 3/4	4.77 1/2	4.76 1/2	4.77 3/4	4.76 3/4
Petrograd ..	R. p. £ 10	218	228	218	224	220
R.d.Janeiro 1)	d. p. milr.	13 1/2	13	12 13/16	13 3/16	13 3/16
Rome	Lires p. £	34.36	34.32	34.29	34.55	34.51
Shanghai ..	sh/d.p.tael	3/11	3/10 1/4	3/10 1/4	3/11 1/4	3/11 1/4
Singapore ..	id. p. \$	2/4 1/10	2/4 1/10	2/4	2/4 5/32	2/4 1/10
Valparaiso 1)	d. p. pap.p.	12 3/8	12 3/8	12 3/10	12 33/32	12 33/32
Yokohama ..	sh/d.p.yen	2/1 3/8	2/1 3/8	2/1 7/10	2/1 13/10	2/1 3/8

1) Noteeringen op 90 dagen.

GOUDE EN ZILVER.

GOUDBEWEGING BIJ DE BANK VAN ENGELAND.

Sedert 29 Juli 1916 worden de dagelijksche ontvangsten en onttrekkingen van goud door de Bank van Engeland tijdelijk niet bekend gemaakt.

ZILVER.

Notering te Londen.		te New York.
18 Aug. 1917.....	44	86 3/4
11 „ 1917.....	42 1/10 1)	82 7/8
4 „ 1917.....	41	80 3/4 2)
28 Juli 1917.....	39 3/8	78 1/8
21 „ 1917.....	39 15/16	78 1/2
19 Aug. 1916.....	31 3/16	65 3/4
21 Aug. 1915.....	22 7/8	47 1/8
20 Juli 1914.....	24 13/16	54 1/8

1) Notering van 10 Augustus 1917.

2) Notering van 3 Augustus 1917.

NEDERLANDSCHE BANK.

VERKORTE BALANS OP 18 AUG. 1917.

Activa.		
Binnenl. Wis- sels, Prom., enz. in disc.	H.-bk. f 23.264.246,17 B.-bk. „ 561.733,80 Ag.sch. „ 7.621.438,88 1/2	f 31.402.418,85 1/2
Papier o. h. Buitenl. in disconto	—	—
Idem eigen portef. Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.	f 8.058.390,—	„ 8.058.390,—
Beleeningen incl. vrsch in rek.-crt. op onderp.	H.-bk. f 38.589.245,14 B.-bk. „ 2.338.046,45 1/2 Ag.sch. „ 32.769.221,01 1/2	f 73.696.512,61
Op Effecten	f 69.185.912,61	
Op Goederen en Spec.	f 4.510.600,—	„ 73.696.512,61
Voorschotten a. h. Rijk	—	„ 11.564.554,99
Munt en Muntmateriaal	—	—
Munt, Goud	f 49.446.425,—	
Muntmat. Goud	„ 607.404.707,50 1/2	
	f 656.851.132,50 1/2	
Munt, Zilver, enz.	„ 7.228.570,23	
Muntmat. Zilver	—	„ 664.079.702,73 1/2
Effecten	—	—
Bel. v. h. Res.fonds.	f 5.178.315,—	
id. van 1/8 v. h. kapit.	„ 3.935.939,62 1/2	„ 9.114.254,62 1/2
Geb. en Meub. der Bank	—	„ 1.465.000,—
Diverse rekeningen	—	„ 63.877.472,81 1/2
		f 863.258.206,63
Passiva.		
Kapitaal	f 20.000.000,—	
Reservefonds	„ 5.234.534,18 1/2	
Bankbiljetten in omloop	„ 768.531.185,—	
Bankassigatiën in omloop	„ 3.297.347,93	
Rekening-Courant saldo's:	—	
Van het Rijk	f —	
Van anderen	„ 63.087.336,52 1/2	„ 63.087.336,52 1/2
Diverse rekeningen	—	„ 3.107.902,99
		f 863.258.206,63
Beschikbaar metaalsaldo	f 496.044.713,32	
Op de basis van 3/8 metaaldekking	„ 329.061.539,43	
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is	—	„ 2.480.223.566,60

Bij vergelijking met den vorigen weekstaat blijken de volgende verschillen:

	Meer	Minder
Disconto's	—	6.510.329,54 1/2
Buitenlandsche wissels	—	128.508,—
Beleeningen	—	1.115.929,05 1/2
Goud	103.220,37	—
Zilver	131.583,80 1/2	—
Bankbiljetten	—	2.175.860,—
Part. Rek.-Crt. saldo's	—	188.911,54

N.B. Uit de bekendmaking van den Minister van Financiën blijkt, dat uitstonden op:

	18 Aug. 1917	11 Aug. 1917
Aan schatkistpromessen.. waarvan rechtstreeks bij de Ned. Bank geplaatst	f 99.880.000,—	f 107.500.000,—
Aan schatkistbiljetten ..	„ 20.000.000,—	„ 26.000.000,—
Aan zilverbons ..	„ 133.868.000,—	„ 133.868.000,—
	„ 22.502.390,—	„ 22.272.189,—

OVERZICHT VAN DE VOORNAAMSTE POSTEN.

(In duizenden guldens.)

Data	Goud	Zilver	Bank- biljetten	Andere opeisbare schulden
18 Aug. 1917	656.851	7.229	768.531	66.385
11 " 1917	656.748	7.097	770.707	66.264
4 " 1917	647.041	7.060	778.969	57.932
28 Juli 1917	633.304	7.247	767.152	58.470
21 " 1917	621.209	7.322	760.027	55.682
14 " 1917	624.158	7.286	767.296	52.738
7 " 1917	625.672	7.287	771.151	48.507
30 Juni 1917	626.729	7.454	764.224	63.675
23 " 1917	603.159	7.569	738.635	68.497
16 " 1917	602.616	7.573	741.257	68.016
9 " 1917	594.428	7.420	749.594	50.828
2 " 1917	596.314	7.497	757.088	51.967
26 Mei 1917	596.273	7.393	750.550	68.471
19 Aug. 1916	587.278	8.694	659.399	133.792
21 Aug. 1915	377.998	2.395	507.350	42.319
25 Juli 1914	162.114	8.228	310.437	6.198

Data	Disconto's		Belee- ningen	Beschik- baar Metaal- saldo	Dek- kings- percen- tage
	Totaal	Hiervan Schatkist- promessen rechtstreeks			
18 Aug. 1917	31.402	20.000	73.697	496.045	80
11 " 1917	37.913	26.000	74.812	495.414	79
4 " 1917	45.467	34.000	75.101	485.707	78
28 Juli 1917	44.781	33.000	75.195	474.413	78
21 " 1917	49.692	38.000	77.060	464.375	77
14 " 1917	51.755	40.000	78.823	466.424	77
7 " 1917	52.211	40.000	75.683	468.033	77
30 Juni 1917	52.644	40.000	79.146	447.376	79
23 " 1917	52.879	40.000	79.469	448.344	76
16 " 1917	53.142	40.000	83.238	447.376	75
9 " 1917	53.245	40.000	85.298	440.806	75
2 " 1917	57.813	44.000	91.120	441.043	75
26 Mei 1917	69.561	55.000	85.307	438.932	74
19 Aug. 1916	70.087	53.500	65.766	436.430	75
21 Aug. 1915	62.262	32.500	91.613	269.966	69
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	43.521 ¹⁾	54

¹⁾ Op de basis van $\frac{2}{3}$ metaaldekking.

JAVASCHE BANK.

OVERZICHT DER VOORNAAMSTE POSTEN.

(In duizenden Guldens.)

Data	Goud	Zilver	Bank- biljetten	Andere opeisb. schulden
2 Juni 1917	72.995	22.160	160.565	35.127
26 Mei 1917	72.098	22.325	157.493	35.211
19 " 1917	72.297	22.244	156.573	34.428
12 " 1917	72.825	22.463	157.741	34.906
3 Juni 1916	56.765	31.595	146.657	37.254
12 Juni 1915	29.556	30.990	113.016	17.248
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634

Data	Dis- conto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalbaar	Belee- ningen	Diverse reke- ningen ¹⁾	Beschik- baar metaal- saldo	Dek- kings- percen- tage
2 Juni 1917	6.550	36.226	50.976	12.565	56.465	49
26 Mei 1917	6.532	35.747	50.060	11.326	56.318	49
19 " 1917	6.508	36.852	50.149	8.553	56.783	49
12 " 1917	6.534	36.225	49.605	9.504	57.211	49
3 Juni 1916	6.644	39.576	41.301	11.126	51.577	48
12 Juni 1915	5.913	5.627	55.321	6.203	34.493	47
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	4.842 ²⁾	44

¹⁾ Sluitpost der activa.²⁾ Op de basis van $\frac{2}{3}$ metaaldekking.

SURINAAMSCHE BANK.

OVERZICHT DER VOORNAAMSTE POSTEN.

(In duizenden guldens.)

Data	Metaal	Circulatie	Andere opeisb. schulden	Disconto's	Div. reke- ningen ¹⁾
2 Juni 1917	775	1.233	954	903	516
26 Mei 1917	776	1.157	996	902	477
19 " 1917	759	1.182	1.027	900	456
12 " 1917	768	1.219	1.029	920	473
3 Juni 1916	731	1.034	817	944	862
5 Juni 1915	1.086	1.172	1.393	848	882
25 Juli 1914	645	1.100	560	735	396

¹⁾ Sluitpost der activa.

BUITENLANDSCHE BANKSTATEN.

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

I. BANK VAN ENGELAND.

WEEKSTAAT VAN 1 AUGUSTUS 1917.

ISSUE DEPARTMENT.

Notes issued.. £ 68.295.650	Government Debt £ 11.015.100
	Other securities,, 7.434.900
	Gold coin and bullion .... ,, 49.845.650
£ 68.295.650	£ 68.295.650

BANKING DEPARTMENT.

Capital..... £ 14.553.000	Government securities .. £ 50.439.661
Rest ..... ,, 3.399.004	Other securities,, 110.654.852
Public deposits ,, 44.811.739	Notes ..... ,, 27.819.240
Other deposits ,, 128.744.196	Gold and silver coin ..... ,, 2.610.353
Seven-day and other bills.. ,, 16.167	£ 191.524.106
£ 191.524.106	£ 191.524.106

Door het uitblijven der Engelsche bladen konden de cijfers van de laatste twee weekstaten hierboven niet worden opgenomen.

OVERZICHT VAN DE VOORNAAMSTE POSTEN.

Onderstaand overzicht bevat tevens de cijfers der door de Regeering uitgegeven currency notes van 1 £ en 10 sh. met het bedrag der gouddekking en der tot dekking aangewezen Government securities. De publicatie dezer cijfers geschiedt sedert 26 Augustus 1914.

(In duizenden p. st.)

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes.		
			Bedrag	Goudd.	Gov. Sec.
15 Aug. 1917	53.636	40.045	***	***	***
8 " 1917	53.394	40.366	***	***	***
1 " 1917	52.456	40.476	168.542	28.500	141.591
25 Juli 1917	53.129	39.736	166.105	28.500	139.443
16 Aug. 1916	57.414	35.706	129.948	28.500	96.644
18 Aug. 1915	67.126	31.958	51.086	28.500	9.586
22 Juli 1914	40.164	29.317	.....	.....	.....

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Re- serve	Dek- kings- percen- tage ¹⁾
15 Aug. '17	56.541	101.975	45.510	101.975	32.041	18,58
8 " '17	56.559	107.948	47.465	130.424	31.478	17,69
1 " '17	50.440	110.655	44.812	128.744	30.430	17,53
25 Juli '17	48.128	111.366	46.615	126.840	31.842	18,36
16 Aug. '16	42.188	83.811	54.222	93.862	40.158	27 $\frac{1}{8}$
18 Aug. '15	45.615	146.184	102.664	124.636	53.618	23 $\frac{1}{8}$
22 Juli '14	11.005	33.633	13.735	42.185	29.297	52 $\frac{1}{8}$

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

II. DUITSCHE RIJKSBANK.

STAAT VAN 15 AUG. 1917.

De biljetten zijn sedert den oorlog niet inwisselbaar.

Metallbestand	Mk. 2.489.536.000
davon Goldbestand	„ 2.402.462.000
Reichs- und Darlehenskassenscheine.....	„ 547.240.000
Noten anderer Banken.....	„ 5.299.000
Wechsel	„ 11.368.620.000
Lombardforderungen	„ 13.461.000
Effekten	„ 151.685.000
Sonstige Aktiva	„ 1.278.856.000
Grundkapital.....	„ 180.000.000
Reservefonds	„ 90.137.000
Notenumlauf	„ 8.934.378.000
Sonstige täglich fällige Verbindlichkeiten..	„ 6.080.386.000
Sonstige Passiva	„ 569.976.000

OVERZICHT VAN DE VOORNAAMSTE POSTEN.

Onderstaand overzicht bevat tevens het cijfer der uitgegeven Darlehenskassenscheine. De Scheine, welke niet in kas zijn bij de Reichsbank, circuleeren grootendeels onder het publiek. De Darlehenskassen zijn ingesteld op 11 Augustus 1914.

(In duizenden Mark)

Data	Metaal	Daarvan Goud	Kassenscheine	Circulatie	Dekkings-percentage ¹⁾
15 Aug. 1917	2.489.536	2.402.462	547.240	8.934.378	34
7 „ 1917	2.482.818	2.402.461	545.926	8.905.653	34
31 Juli 1917	2.458.001	2.402.191	525.244	8.852.737	34
23 „ 1917	2.457.391	2.401.481	506.609	8.629.559	34
15 Aug. 1916	2.496.121	2.468.392	365.330	6.926.740	41
14 Aug. 1915	2.450.492	2.404.373	234.968	5.388.773	50
23 Juli 1914	1.691.669	1.356.857	65.479	1.890.895	93

¹⁾ Dekking der circulatie door metaal en Kassenscheine.

Data	Wissels	Rek. Crt.	Darlehenskassenscheine	
			Totaal uitgegeven	In kas bij de Reichsbank
15 Aug. 1917	11.368.620	6.080.386	5.473.900	530.500
7 „ 1917	11.032.281	5.739.791	5.424.700	530.400
31 Juli 1917	11.127.020	5.847.971	5.351.000	508.400
23 „ 1917	10.589.654	5.482.451	5.154.200	488.000
15 Aug. 1916	6.717.380	2.671.096	1.878.100	326.700
14 Aug. 1915	4.728.442	1.755.527	1.020.000	194.000
23 Juli 1914	750.892	943.964	.....	.....

III. BANK VAN FRANKRIJK.

OVERZICHT VAN DE VOORNAAMSTE POSTEN.

Van 6 Aug. 1914 tot 28 Jan. 1915 werden geen staten gepubliceerd. De met * geteekende posten komen eerst sedert 28 Jan. 1915 in den weekstaat voor. De biljetten zijn sedert den oorlog niet inwisselbaar.

(In duizenden francs.)

Data	Goud	Waarvan in het Buitenland	Zilver	* Te goecl. in het Buitenland	* Buit.gew. voorsch. a/d. Staat
16 Aug.'17	5.307.252	2.037.108	260.370	714.436	10.900.000
9 „ '17	5.305.202	2.037.108	260.731	679.528	10.900.000
2 „ '17	5.302.600	2.037.108	261.323	785.040	10.800.000
26 Juli '17	5.299.639	2.036.074	261.218	725.430	10.700.000
17 Aug.'16	4.802.141	—	338.491	583.950	8.400.000
19 Aug.'15	4.392.361	—	367.914	833.464	6.300.000
23 Juli '14	4.104.390	—	639.620	—	—

Data als boven.	Wissels	* Uitgestelde Wissels	Beleening	Bankbiljetten	Rek. Crt. Particulieren.	Rek. Crt. Staat.
	617.770	1.174.569	1.116.187	20.458.825	2.601.354	80.459
622.201	1.176.391	1.113.527	20.434.624	2.580.014	39.950	
655.007	1.181.163	1.114.055	20.312.498	2.619.336	60.531	
556.175	1.183.978	1.129.439	20.201.742	2.588.238	44.664	
440.126	1.424.812	1.183.309	16.316.421	2.129.718	141.807	
277.965	2.074.468	589.099	12.899.361	2.462.571	111.303	
1.541.080	—	769.400	5.911.910	942.570	400.560	

IV. RUSSISCHE STAATSBANK.

OVERZICHT DER VOORNAAMSTE POSTEN.

De post „Schatkistbiljetten“ komt eerst sedert 14 November 1914 n. st. in den weekstaat voor. De biljetten zijn niet inwisselbaar.

(In miljoenen Roebel).

Data n. st.	Goud	Tegoecl i/h buitenland	Zilver	Schatkistbiljetten	Disconto's en beleeningen	Circulatie	Rek. Courant
14 Aug.'17	1.294	2.308	124	11.767	1.835	14.125	2.672
5 „ '17	1.293	2.308	124	11.394	2.087	13.916	2.484
1 „ '17	1.292	2.308	125	11.163	1.462	13.646	2.644
21 Juli '17	1.479	2.119	126	10.835	1.472	13.328	2.492
12 Aug.'16	1.549	1.962	83	3.873	967	6.876	1.504
14 Aug.'15	1.585	89	43	2.147	1.105	3.962	1.402
21 Juli '14	1.601	144	74	....	757	1.634	1.099

V. BELGIE.

Van de Nationale Bank van België, die haar goudvoorraad naar Londen heeft overgebracht, zijn sedert 6 Augustus 1914 geen weekstaten openbaar gemaakt.

De Société Générale de Belgique is einde 1914 met de functie van circulatiebank belast. Het Notendepartement dezer bank publiceert wekelijks verkorte balansen. De biljetten zijn niet inwisselbaar.

OVERZICHT VAN DE VOORNAAMSTE POSTEN.

(In duizenden francs.)

Data	Metaal incl. buitens. saldi	Beleening van buitens. vorder.	Beleening van prom. d. provinc.	Binn. wissels en beleening.	Circulatie.	Rek. Crt. saldi.
16 Aug. 1917	425.757	89.894	480.000	96.617	991.480	90.847
9 „ 1917	425.719	89.863	480.000	92.750	981.203	97.363
26 Juli 1917	423.130	89.847	480.000	85.324	961.017	106.920
21 „ 1917	419.049	89.810	480.000	80.855	960.060	99.561
17 Aug. 1916	308.440	71.010	480.000	52.690	747.994	156.534
19 Aug. 1915	112.720	22.879	360.000	41.777	407.217	130.140

VI. VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

In werking getreden op 16 November 1914.

OVERZICHT DER VOORNAAMSTE POSTEN.

(In duizenden dollars.)

Data	Goud	Zilver	Wissels	Deposito's	Circulatie	Dekkings-Percentage ¹⁾
13 Juli '17	925.033	47.545	335.100	1.327.391	—	—
6 „ '17	903.988	38.314	331.517	1.260.973	—	—
29 Juni '17	891.873	39.840	399.512	1.333.826	—	—
22 „ '17	821.253	35.680	435.287	1.302.016	—	—
14 Juli '16	390.203	10.279	105.098	572.418	11.818	69
16 Juli '15	261.188	26.492	37.640	297.616	14.242	85

¹⁾ Gouddekking van deposito's en circulatie na aftrek van de posten tusschen de banken onderling.

VEREENIGDE NEW YORKSCHE BANKEN EN TRUST MAATSCHAPPIJEN.

OVERZICHT DER VOORNAAMSTE POSTEN.

(Gemiddelden in duizenden dollars.)

Data	Reserve	Deposito's	Circulatie	Beleeningen en disconto's	Surplus Reserve
18 Aug.'17	515.630	3.725.010	30.370	3.850.920	65.190
11 „ '17	584.520	3.804.650	30.300	3.795.990	126.080
4 „ '17	618.890	3.793.410	30.260	3.752.750	158.890
28 Juli '17	577.170	3.768.000	30.090	3.771.680	132.040
19 Aug.'16	654.060	3.364.240	31.230	3.240.050	111.780
21 Aug.'15	638.830	2.758.910	37.400	2.634.810	185.790
25 Juli '14	467.880	1.958.320	41.730	2.057.570	26.170 ¹⁾

¹⁾ Op basis van 25 % van alle deposito's.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 20 Augustus 1917.

Konden wij in ons vorig-overzicht nog wijzen op de hoopvolle stemming, die de voorgenomen conferentie te Stockholm had doen opkomen, thans moeten wij vaststellen, dat de verwachting op een vrede, die van Zweden zou uitgaan, practisch geheel verdwenen is. Het weigeren der passen voor de deelnemers door Engeland en Frankrijk heeft de samenkomst van de vredes-partijen uit alle oorlogvoerende landen onmogelijk gemaakt; de basis voor een vrucht-dragende bespreking is hiermede eveneens weggefallen.

Als pleister op de wonde is gevolgd het vredesvoorstel van den Paus. Voor de vrede-willende partijen is het volkomen hetzelfde, wie de eerepalm van den vrede ten slotte zal sieren en het spreekt dus vanzelf, dat nieuwe illusies omtrent een spoedig einde van den oorlog zijn opgekomen. Niettegenstaande de dadelijk afwijzende houding, die sommige pers-organen van de Entente-landen lieten hooren, zijn deze illusies nog niet vernietigd, vooral niet, omdat zich de overtuiging op den voorgrond dringt, dat de Katholieke Kerkvorst wel eerst voeling zal hebben gehouden met de verschillende belligerente landen vóór het aanbieden van zijn bemiddeling. Wellicht hebben er dus reeds ingrijpende diplomatieke onderhandelingen plaats gevonden, waarvan echter omvang noch importance ter kennis van het publiek gebracht worden.

Op de buitenlandsche beurzen hebben nochtans deze overwegingen slechts zeer geringen invloed geoeffend. Langzamerhand is men overal in een toestand van apathie gekomen, waarbij men slechts wacht op het meest-ingrijpende, den vrede, en alle vage aanwijzingen van den weg daarheen vrijwel met onverschilligheid beschouwt. Hierdoor is het ook te verklaren, dat de oorlogsverklaringen van Siam en van China aan de Deutsche beurzen slechts weinig of in het geheel geen opwinding verwekten. Toch is vooral de oorlogstoestand met laatstgenoemd land voor onze Oostelijke naburen van groote beteekenis. Niet alleen worden in Duitschland aanmerkelijke bedragen Chineesche staats- en spoorweg-obligaties gehouden, waarop de rente-betaling thans natuurlijk geheel wordt gestaakt (voor enkele soorten was dit weliswaar reeds het geval, in verband met de moeilijkheid om remise uit China te verkrijgen) doch het is de vraag of de uiterst belangrijke economische verbindingen, die Duitschland in het verre Oosten bezit, intact gehouden kunnen worden. De Chineesche Regeering toch heeft alle overeenkomsten en verdragen met Duitschland nietig verklaard, waardoor dit laatste land niet meer kan deelnemen aan het uitwerken van diverse financiële en economische problemen, bij welke het voor het uitbreken van den wereldoorlog, tezamen met andere mogendheden, betrokken was. Wij noemen hier de reorganisatie van de zout-belasting (waarvoor reeds het eerste gedeelte eener emissie was doorgevoerd) en die van het geldwezen, den aanbouw van spoorwegen, enz. Als één der meest ingrijpende maatregelen mag verder genoemd worden het voornemen tot liquidatie van de Deutsch-Asiatische Bank, welke sinds 1889 het bindmiddel tusschen de Chineesche en de Deutsche belangen is geweest. In China zelf bevinden zich zes filialen der Bank, terwijl bovendien in Japan twee en in Singapore, Hongkong en Calcutta ieder één gevonden worden. De financiële resultaten der instelling waren vrij gunstig (over de jaren 1911—1914 keerde zij achtereenvolgens 5, 5, 7 en 5 pCt. dividend uit) doch véél meer weegt natuurlijk bij een dergelijke voorpost in den vreemde de indirecte verbinding, die met het moederland tot stand wordt gebracht.

Ook deze omstandigheden echter oefenden, zooals gezegd, geen invloed op de markt te Berlijn uit. Aandeelen Deutsch-Asiatische Bank werden in het geheel niet verhandeld; aandeelen Shantung-bahn waren aanvankelijk aangeboden, doch konden zich later op het eenigszins verlaagde peil goed handhaven. Montanwaarden waren in reactie onder aanvoering van aandeelen Zypen-Wissener, voor welke eerst een winst-cijfer van 28 miljoen Mark was aangegeven, hetgeen later slechts 17 miljoen Mark bleek te zijn. Deze rectificatie was echter niet meer dan de aanleiding tot een teuggang; de diepere oorzaak vindt men in de overweging, dat vrijwel alle montan-werken hun dividenden zoo laag mogelijk houden. Aandeelen Deutsche Erdöl bleven eenigszins aangeboden; daarentegen kunnen aandeelen A. E. G. zich in goede vraag verheugen als z.g. „Vredes-fonds“.

De beurs te Parijs blijft mede nog zeer stil. Een bewijs hiervoor is wel de sluiting, gedurende drie dagen, van de markt. Woensdag den 15den, bleef de beurs gesloten in verband met den katholieken feestdag (Maria Hemelvaart); het beursbestuur heeft hierin aanleiding gevonden om voor

de voorafgaande dagen, Maandag en Dinsdag, ook den „holiday“ te proclameren. Donderdag d.a.v. begon de liquidatie, waarbij echter slechts zeer weinig is omgegaan. Het meest opvallende van het jongste verloop mag wel de buitengewoon vaste-houding der 3 pCt. rente worden genoemd, die plotseling een koersverheffing van bijna 1 pCt. kon behalen. Daar de Fransche rente voor de Parijsche beurs als de graadmeter van den algemeenen toestand mag worden aangemerkt, behoeft het geen verwondering te wekken, dat ook de overige verhandelde waarden van een vaste stemming blijk gaven. De berichten uit Rusland worden iets gunstiger opgevat, na de mededeeling, dat Kerensky er in is geslaagd een coalitie-ministerie samen te stellen, waardoor bank- en industrie-aandeelen in de eerste plaats gevraagd werden. Ook buitenlandsche bankwaarden trokken de aandacht; speciaal aandeelen der Banco de Londres y Mexico werden uit de markt genomen. De grootste fluctuaties kwamen echter tot stand in mijn-aandeelen, vooral in aandeelen Penarroya, die een sprong van frs. 400 maakten.

Eenige onrust wekte de staat van de Fransche Bank, waaruit blijkt, dat op een half milliard na de grens van de bankbiljetten-uitgifte ad 21 Milliard francs is bereikt. Deze onrust was echter van zeer voorbijgaanden aard en werd spoedig geneutraliseerd door de bekendmaking, dat de inkomsten uit belastingen van de laatste maanden zeer sterk waren medegevallen.

Te New York blijft de beurs nog steeds onder den invloed van de tegenstrijdige berichten omtrent de vaststelling der maximumprijzen voor leveranties aan de Regeering. Staats-commissies hebben de reputatie van langzaam te werken en de Amerikaansche commissie bevestigt deze opvatting ten overvloede. Nu is het ontegenzeggelijk, dat men daar te lande voor ontzaggelijke moeilijkheden staat; alleen reeds de arbeiders-kwesties vormen er een punt van geweldige beteekenis, zooals wij in ons vorig overzicht reeds lieten uitkomen. Het behoeft dan ook geen verwondering te wekken, dat industriële waarden over het algemeen een niet zeer geanimeerde tendenz te aanschouwen hebben gegeven; hierbij is deze week echter gekomen, dat ook spoorwegwaarden, die eerst nog wel eenigszins de favorieten van het publiek te Wallstreet zijn geweest, in een meer verlaten positie zijn gekomen met, als gevolg, een inzinking der koersen. Als oorzaak moet worden genoemd de ook voor de spoorwegen langzamerhand scherp voelbaar geworden verhooging der exploitatiekosten, waardoor het zelfs twijfelachtig is, of enkele der grootste ondernemingen (b.v. de Delaware and Hudson) hun thans tot uitkeering komende dividenden kunnen blijven handhaven. Ter tegemoetkoming aan de verschillende moeilijkheden van het vervoer en ter verzekering van het voor het gansche land noodzakelijk transport van steenkolen en anthraciet, spreekt men er thans van de z.g. „kolensporen“ aan den Staat te trekken, hetgeen echter op de markt niet den minsten invloed heeft uitgeoefend. Ook de omzetten zijn vrijwel van geen beteekenis; Zaterdag j.l. bedroegen zij b.v. slechts 93.000 shares, hetgeen wel buitengewoon gering is, zelfs als men den altijd kleineren handel op de Zaterdag in aanmerking neemt. Een ongunstige omstandigheid vormt verder de afname van de surplus-reserve der New Yorksche banken, welke in één week tijds is gedaald van \$ 126.080.000 tot \$ 65.190.000. Dit wekt des te meer bezorgdheid, nu de Amerikaansche Regeering overgaat tot de uitgifte van \$ 7.538.945.000 4 pCt. obligaties, welke opbrengst zal worden aangewend gedeeltelijk ter voorziening in toekomstige leeningen aan de geallieerden en voor de rest ter aflossing van \$ 3.000.000.000 3½ pCt. obligaties. Men is te New York bevreesd voor complicaties op de fondsenmarkt indien de surplus-reserves blijven afnemen en dus een duurdere geldmarkt in het leven zou worden geroepen.

Te onzent was de fondsenmarkt voor Nederlandsche en Nederlandsch-Indische schuld iets in reactie, vermoedelijk in verband met de publicatie van de voorwaarden voor de nieuwe Indische leening, waarop de inschrijving Donderdag a.s. open staat. Na de eerste Nederlandsch-Indische leening ad f. 62½ miljoen in Maart 1915 is men langzamerhand overgegaan tot verhooging van den inschrijvingsprijs. Kwam deze eerste 5 pCt.-leening nog uit tegen 97 pCt., de tweede ad f. 80 miljoen in Juni 1916 kon reeds a 99½ pCt. plaatsing vinden, terwijl men de tegenwoordige ad f. 50 miljoen a 99¾ pCt. oftreet. Zonder twijfel hebben zich in ons land zoo voldoende kapitalen geaccumuleerd, die een veilige belegging zoeken, dat men van een volledig succes verzekerd mag zijn, zij het dan, dat eenige verkopen van oude leeningen in verband met een en ander plaats vinden. Van buitenlandsche staatsfondsen waren speciaal Oostenrijksche Kronenrente tot hooger koers gezocht, naar aanleiding van het Pauselijke vredesvoorstel.

	14 Aug.	17 Aug.	20 Aug.	Rijzing of daling.
5 % Ned. W. Schuld	101 ¹ / ₄	101 ¹ / ₂	101	— ¹ / ₄
4 ¹ / ₂ % „ „ „	1916	100 ¹⁰ / ₁₆	100 ⁹ / ₄	100 ⁷ / ₈ + ¹ / ₁₆
4 % „ „ „	1916	94	94 ¹ / ₁₆	94
3 ¹ / ₂ % „ „ „	83 ¹ / ₂	83 ¹ / ₁₆	83 ⁷ / ₁₆	— ¹ / ₁₆
3 % „ „ „	73 ¹⁷ / ₈₂	73 ⁷ / ₁₆	73 ¹ / ₄	— ⁹ / ₃₂
2 ¹ / ₂ % Cert. N. W. S.	61 ⁹ / ₄	61 ¹⁵ / ₁₆	61 ¹ / ₂	— ¹ / ₄
5 % Oost-Indië 1915	100	100	100	
4 % Oost. K.r.r. Jan./Juli	36 ⁷ / ₁₆	38 ¹ / ₄	38 ⁷ / ₈	+ 2 ⁷ / ₁₆
4 % Rusl. bij Hope & Co. ¹ / ₈	51 ¹ / ₄	52 ⁹ / ₈	52 ³ / ₈	+ 1 ¹ / ₈
4 % Servië 1895	48 ⁷ / ₈	47 ⁹ / ₁₆	47 ⁹ / ₁₆	— 1 ⁵ / ₁₆

Op de lokale markten aan de Amsterdamsche Beurs was trouwens van deze vredesstemming meer op te merken dan elders. Aanvankelijk zonder uitwerking gebleven, mede onder den invloed van de Stockholmsche mislukking, begon het aanbod uit Rome toch langzamerhand zijn stempel op de markt te drukken. Speciaal *scheepvaartwaarden* konden van de zeer geanimeerde tendenz voordeel trekken; de opgaande beweging in de aandelen der Indische lijnen: Kon. Paketvaart, Rotterdamsche Lloyd en Maatschappij „Nederland” met, in aansluiting hieraan, Nederlandsche Scheepvaart-Unie, door ons de vorige week reeds gereleveerd, kon zich voortzetten. Ook aandelen Java-China-Japan Lijn werden bij vrij ruimen omzet uit de markt genomen. Zooals gewoonlijk sloten andere waarden zich hierbij aan, als aandelen Holland-Amerika Lijn, Kon. Ned. Stoomboot Mij. enz. hoewel de naaste toekomst voor deze ondernemingen voorloopig donker blijft, zoolang een zoo groot aantal schepen in Amerikaansche havens wordt vastgehouden. Ter beurze is men echter gewoon de mogelijkheden lang vooruit te verdisconteeren; men gaat van de overweging uit, dat de scheepvaart een zeer loonend emplooi zal vinden, zoodra slechts een regeling voor een meer normaal verkeer zal zijn getroffen. De vraag van Indische zijde voor het vervoer van koloniale producten neemt men hierbij als maatstaf aan, zonder te bedenken, dat de zoo zeer verlangde regeling wel eens tot een verre toekomst uitgesteld zou kunnen worden.

Ook *Petroleum-waarden* ondervonden den invloed van de vredesstemming. Vooral voor aandelen geconsolideerde ontstond een goede tendenz, waardoor het fonds een zestal procenten kon stijgen.

Inheemsche industriële waarden echter toonden nog geen opleving van beteekenis. Nieuwe aankopen worden niet uitgevoerd en alleen de omstandigheid dat de meeste in aanmerking komende fondsen zich in vaste handen bevinden, zoodat geen aanbod van beteekenis ter markt komt, behoedt de meeste waarden voor inzinking.

De *tabaks-markt* blijft zeer apathisch, vooral voor zoover het de aandelen der Sumatra-tabak-maatschappijen betreft. Deze week is officieel bekend gemaakt het aantal pakken, dat van de verschillende ondernemingen nog ter verzending in Indië gereed ligt en de groote hoeveelheid heeft de beurs wel eenigszins verschrikt. Daarentegen mochten sommige Java-soorten als Krapoh en Boeloes zich op sommige dagen in grootere vraag verheugen; ongecontroleerde en onbevestigde geruchten omtrent oogstverkoopen naar Amerika waren van deze vraag meestal de oorzaak.

Rubber-aandelen waren iets beter gestemd, onder aanvoering van aandelen Amsterdam-rubber, waarvan de koers een gedeelte van het gedétacheerde dividend ad 16 pCt. inhaalde na de publicering van het jaarverslag. Ook Cultuur-waarden met vaste tendenz, echter zonder handel van eenige beteekenis.

Van de *mijn-afdeeling* zijn Maxwell-waarden te releveeren, die bij beperkte vraag in koers konden stijgen. Ook voor aandelen Ketahoen bestond nogal eenige belangstelling in verband met geruchten, dat de Mij. (die vermoedelijk tot liquidatie zal overgaan) hare machine-installaties voordeel-lijk zou kunnen verkoopen.

	14 Aug.	17 Aug.	20 Aug.	Rijzing of daling.
Ned. Ind. Handelsbank	212 ¹ / ₂	212	212	— ¹ / ₂
Nederl. Handel Mij.	182	182	181 ¹ / ₂	— ¹ / ₂
Amst. Superfosfaatfabriek.	163 ¹ / ₈	164 ¹ / ₂	165 ¹ / ₄	+ 2 ¹ / ₈
Ant. Jurgens' Ver. Fabrieken	272 ¹ / ₂	270	270	— 2 ¹ / ₂
Philips' Gloeilampenfabriek	300 ¹ / ₄	295	295	— 5 ¹ / ₄
R. S. Stokvis & Zonen	410	415	415	+ 5
CultuurMij. d. Vorstenlanden	212	213 ¹ / ₂	214	+ 2
Handelsver. Amsterdam	420	424	427 ¹ / ₂	+ 7 ¹ / ₂
Kon. Petroleum Mij.	539	539 ⁷ / ₈	545 ¹ / ₂	+ 6 ¹ / ₂
Amsterdam Rubber Mij.	231 ¹ / ₂	220	218 ¹ / ₂	— 13*
Holland Amerika Lijn	345 ¹ / ₂	352	353 ¹ / ₂	+ 8
Kon. Hollandsche Lloyd	175 ¹ / ₄	178 ¹ / ₂	177 ¹ / ₂	+ 2 ¹ / ₄
Kon. Ned. Stoomboot Mij.	228 ⁷ / ₈	232 ³ / ₄	233 ⁷ / ₈	+ 5
Deli Maatschappij	480	482 ¹ / ₂	485	+ 5

* ex. 16 % dividend.

De *Amerikaansche markt* werd grootendeels gaande gehouden door den handel in Marinewaarden, die, vooral voor de gewone shares, hier ter beurze hooger gezocht waren. Deze hausse-beweging vond plaats geheel in aansluiting aan de fluctuaties in Wallstreet, waar gewone Marine-shares op enkele dagen ook vrij groote belangstelling trokken. Steels werden hier eerder lager aangeboden, ook na betaling van de extra-uitkeering ad 1 pCt., welk bedrag desgewenscht ter beschikking van het Amerikaansche Roode Kruis kan worden gesteld. Spoorwegwaarden op het voorbeeld van New York lichtelijk in reactie.

	14 Aug.	17 Aug.	20 Aug.	Rijzing of daling.
American Car & Foundry	75 ¹¹ / ₁₆	74 ¹ / ₂	75 ⁷ / ₈	+ ⁹ / ₁₆
Un. States Steel Corp.	112 ⁷ / ₁₆	111 ¹ / ₂	111 ¹⁹ / ₁₆	— ⁹ / ₁₆ †
Atchison Topeka	99	100	99 ³ / ₄	+ ¹ / ₄
Southern Pacific	92	92 ¹ / ₈	92 ¹ / ₈	+ ¹ / ₈
Int. Merc. Marine afgest.	30 ⁷ / ₈	32 ³ / ₁₆	32 ¹ / ₁₆	+ 1 ³ / ₁₆
„ „ „ „ prefs	90 ⁷ / ₈	91 ¹⁵ / ₃₂	91 ¹¹ / ₁₆	+ ¹⁹ / ₁₆

† ex. 1 % Roode Kruis-dividend.

De geldmarkt is nog steeds ruim; prolongatie noteert gemiddeld 2¹/₂ pCt.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

20 Augustus 1917.

Tarwe. In het begin van de afgelopen week is aan de Amerikaansche markten de tarweprijs niet onbelangrijk gedaald. Hij bedroeg vrijwel de geheele week ongeveer \$ 2 per bushel. Waarschijnlijk is de oorzaak van deze verlaging niet te zoeken in de gewoonlijk de graanprijzen beheerschende factoren, doch grootendeels in maatregelen der Amerikaansche Regeering. Nauwkeurige details dier maatregelen zijn ons nog niet bekend en zelfs weten wij niet, of zij eigenlijk reeds zijn uitgevaardigd of slechts worden verwacht. Het schijnt in ieder geval wel vast te staan, dat de Amerikaansche foodcontroller de bedoeling heeft, den prijs der tarwe van den nieuwen oogst gedurende het geheele seizoen op, vrijwel hetzelfde niveau te houden of althans bepaalde, niet te ver uiteen liggende, grenzen aan te wijzen, waarbuiten die prijs zich niet mag begeven. De minimum-prijs schijnt reeds te zijn vastgesteld op \$ 2 per bushel geleverd te Chicago, welke prijs als ruimschoots voldoende beschouwd wordt om den landbouwer tot uitbreiding der tarveproductie aan te moedigen. De maximum-prijs schijnt nog niet vast te staan, doch men verwachtte dat die omstreeks \$ 2,25 zal bedragen. Reeds geruimen tijd heeft de Amerikaansche publieke opinie de termijnmarkten de schuld gegeven van de hooge tarweprijzen en naar verluidt zal de foodcontroller maatregelen nemen, welke den omvang der termijnzaken zeer zullen beperken. De vaststelling der minimum- en maximum-prijzen werkt reeds in die richting. Ons vermoeden, dat de daling der tarweprijzen in de laatste dagen het resultaat dier maatregelen is, zal waarschijnlijk spoedig blijken, niet ongegrond te zijn. De statistische positie van tarwe is sedert de vorige week niet veranderd en deze geeft voor eene flauwe stemming nog steeds geen aanleiding. Ook als het waar is, dat de tarwevoorraden in Engeland groot zijn, zal er toch steeds groote vraag naar tarwe blijven bestaan om ze op peil te houden, terwijl Frankrijk en Italië sterk als tarwekopers zullen optreden. Daarbij is er nog steeds geen aanleiding om in Amerika meer dan eene zeer middelmatige opbrengst te verwachten, ongeveer even groot als het vorige seizoen, doch vrijwel zonder reserve van den ouden oogst. In vrijwel alle landen, waar tarwe wordt verbouwd, worden echter ver strekkende maatregelen genomen om in de eerstvolgende jaren de tarweopbrengst sterk uit te breiden. In ons vorig week-overzicht werd reeds gewezen op zulke maatregelen in Amerika. In Argentinië is reeds dit jaar de met tarwe bezaaide oppervlakte zoo groot, dat bij gunstige ontwikkeling van den oogst het voor uitvoer beschikbare overschot geschat wordt op 6 miljoen ton, eene enorme hoeveelheid, als men weet, dat de grootste hoeveelheid tarwe ooit in één jaar uit Argentinië uitgevoerd, circa 3.6 miljoen ton heeft bedragen. In Engeland wordt aangestuurd op eene sterke uitbreiding van den tarweverbouw, terwijl ook in ons land voor den oogst 1918 niet onbelangrijke premies door de Regeering zullen worden betaald voor tarwe (en trouwens ook voor andere graansoorten) verbouwd op nieuw gescheurd grasland. Ook in Canada en Australië wordt weder angespoord tot inspanning van alle krachten bij de uitbreiding der met tarwe te bebouwen oppervlakte voor het volgende oogstjaar. Ligt in al deze pogingen in eene zelfde richting niet een gevaar van overdrijving? Vooral wanneer,

Noteringen.

Data	Chicago			Buenos Ayres *)		
	Tarwe Sept.	Maïs Dec.	Haver Sept.	Tarwe Sept.	Maïs Sept.	Lijnzaad Sept.
20 Aug.'17	205	108 ⁷ / ₈	52 ⁵ / ₈	17,75	11,85	23,—
13 „ '17	204	114 ³ / ₈	57 ¹ / ₂	18,35	11,75	23,60
19 Aug.'16	147 ³ / ₈	86 ⁷ / ₈ *)	45 ¹ / ₄	9,40	5,05	14,10
20 Aug.'15	104 ³ / ₈	75 ³ / ₈ *)	39 ³ / ₈	12,40	4,85	10,95
20 Aug.'14	96 ³ / ₈	79 ³ / ₈ *)	44 ³ / ₈	9,40 *)	5,38 *)	13,70 *)
20 Juli '14	82 *)	56 ³ / ₈ *)	36 ¹ / ₂ *)	9,40 *)	5,38 *)	13,70 *)

*) per Dec. *) per Sept. *) Niet genoteerd.

*) De noteringen van Buenos Ayres zijn van 11 en 18 Aug.

Loco-prijzen te Rotterdam/Amsterdam.

Soorten.	20 Aug. 1917	13 Aug. 1917	19 Aug. 1916
Tarwe	588,— ¹)	588,— ¹)	368,— ¹)
Rogge (No. 2 Western) ..	nom.	nom.	nom.
Maïs (La Plata)	500,— ¹)	500,— ¹)	265,— ¹)
Gerst (46 lb. feeding)....	nom.	nom.	370,— ¹)
Haver (38 lb. white clipped)	25,— ¹)	25,— ¹)	17,25 ¹)
Lijnkoeken (Noord-Ame- rika van La Plata-zaad) .	240,— ¹)	240,— ¹)	168,— ¹)
Lijnzaad (La Plata).....	nom.	nom.	540,—

¹) Regeeringsprijs.

AANVOEREN in tons van 1000 K.G. voor verbruik in Nederland.

Artikelen.	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	12—18 Aug. 1917	Sedert 1 Jan. 1917	Overeenk. tijdvak 1916	12—18 Aug. 1917	Sedert 1 Jan. 1917	Overeenk. tijdvak 1916	1917	1916
Tarwe.....	2.800	253.376	452.942	—	38.227	15.893	291.603	468.835
Rogge	—	8.465	16.641	—	—	—	8.465	16.641
Boekweit	—	2.314	8.690	—	—	500	2.314	9.190
Maïs	—	107.678	199.345	—	67.438	94.118	175.116	293.463
Gerst	—	30.600	56.079	—	11.886	4.549	42.486	60.628
Haver	—	10.025	23.110	—	27.269	4.218	37.294	27.328
Lijnzaad	—	8.322	54.701	—	7.560	34.020	15.882	88.721
Lijnkoek.....	—	34.078	94.109	—	27.985	5.735	62.063	99.844
Tarwemeel	—	19.988	12.184	—	3.051	—	23.039	12.184

AANVOEREN in tons van 1000 K.G. voor België.

Tarwe	11.577	268.993	555.210	—	—	—	268.993	555.210
Maïs	—	12.335	56.495	—	—	—	12.335	56.495

zoals in Engeland, voor eene reeks van jaren de Regeering aan den landbouwer zeer hooge minimum-prijzen voor de verschillende graansoorten garandeert, doch ook reeds als gevolg der algemeene maatregelen tot uitbreiding van den tarweverbouw schijnt het gevaar van overproductie in de eerste jaren na den oorlog allerminst denkbeeldig. En zullen er genoeg schepen zijn, om de enorme tarweoogsten te vervoeren, zelfs indien Europa de te verwachten groote overschotten kan opnemen?

Het behoeft geene verwondering te wekken, dat in de overzeesche tarwebouwende landen de gedachte aan mogelijke overproductie reeds eenige onrust verwekt. In het eerstkomende seizoen zal daarvan echter allerminst sprake zijn.

Maïs, haver en gerst. De maïsoogst in Amerika blijft zich naar wensch ontwikkelen, al zal zij eenige weken later zijn dan gewoonlijk. De prijs der maïs van den nieuwen oogst is dan ook in Amerika in den loop der week niet onbelangrijk gedaald. Ook haver, waarvan de oogst eveneens zeer goed uitvalt en van welk artikel ook in Argentinië eene overvloedige opbrengst wordt verwacht, was aan het einde der week in Amerika weer goedkooper dan zij in langen tijd was geweest. Evenals in Amerika sluiten ook in Argentinië maïs en haver lager. Vooral haver is daar in den laatsten tijd sterk in prijs gedaald, vooral in verband met de schitterende oogstvooruitzichten, die echter nog veel kunnen veranderen daar de oogst eerst in onze wintermaanden plaats vindt. De verlaging der maïsprijzen wordt mede veroorzaakt door de geringe vraag voor export, waarvoor de maïs wegens hare weinig betrouwbare kwaliteit nog steeds ongeschikt blijft.

Gerst blijft bij voortdurend vast.

Buitenlandsche granen in Nederland.

Voor zoover valt na te gaan, is geen verandering gekomen in de omstandigheden, die den aanvoer van graan uit Amerika naar ons land nog steeds belemmeren. Uiterst geringe hoeveelheden veevoeder worden in Augustus voor enkele categoriën van onzen veestapel ter beschikking gesteld.

De Nederlandsche Commissie, welke in Amerika trachten zal verbetering in den toestand te bereiken, is dezer dagen daarheen vertrokken.

PETROLEUM.

(Ontleend aan den „Petroleum Review“).

Londen, 10 Augustus.

Geraffineerde petroleum. Er is een aanzienlijke vraag naar petroleum. De prijzen hebben echter geen verandering ondergaan.

Water White ..... 1 s. 4¹/₂ d.

Standard White .... 1 s. 3¹/₂ d.

Second Grade ..... 1 s. 3 d.

Smeerolie. De markt voor smeeroliën is zeer vast en wegens het toenemend gebrek aan scheepsruimte is er weinig kans, dat er verandering in den toestand zal komen. De loopende prijzen zijn:

American pale vanaf £ 25 tot £ 33

American red „ £ 28 „ £ 33

American filt. cyl. „ £ 31 „ £ 36

American dark cyl. „ £ 25 10 s. „ £ 29

Benzine. De beperkingen tegen zoogenaemde verbruikers zijn grooter dan ooit. De prijzen hebben echter geen verandering ondergaan.

No. 1 ..... 3 s. 3 d.

No. 2 ..... 3 s. 2 d.

No. 3 ..... 3 s. 1 d.

Alle merken zijn 1 d. per gallon duurder in Schotland en Ierland.

Terpentin. De markt voor Amerikaansche merken is zeer vast. Er gaat veel om. De prijzen zijn:

Loco ..... 56 s. 6 d.

September/December .. 57 s. 9 d.

Januari/April ..... 59 s. 9 d.

Paraffine. De nominale noteringen zijn als volgt veranderd:

Smeltpunt 140° 7³/₄ d. per lb.

„ 130—132° 7 „ „ „

„ 125—127° 6¹/₄ „ „ „

„ 118—120° 6 „ „ „

Stookolie en vethoudende oliën worden niet officieel genoteerd.

Liverpool, 9 Augustus.

Petroleum-producten vinden vasten verkoop en 1 s. 4 d. tot 1 s. 5 d. wordt per gallon voor Amerikaansch betaald. Er is geen Russische olie op de markt. Benzine staat nu 3 s. 1 d. per gallon voor den kleinhandel genoteerd.

Bakou, 9 Augustus.

De markt voor ruwe-olie blijft vast en het poed gaat tegen de officieele prijs van 60 kopeken.

New York, 9 Augustus.

Geraffineerd in kisten..... 13,25 c. per gallon

Standard White in vaten .. 10,35 c. „ „

Credit Balances..... 3,10 c. „ „

Pennsylvanian Crude ..... \$ 3,10 per vat.

Philadelphia, 9 Augustus.

Standard White 10,35 c. per gallon.

KATOEN.

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons,
Manchester dd. 25 Juli 1917.

De weerberichten uit Noord-Amerika luiden wat gunstiger en katoenprijzen zijn daar flauwer, ofschoon zulks nog niet voldoende is om invoeren naar Liverpool op een loonende basis mogelijk te maken. De heeren Neill Brothers schatten den aanstaanden oogst tusschen 12½ en 15 miljoen balen. In Liverpool is de officieele notering van Amerikaansche katoen 15 punten verlaagd, maar koopers beweren, dat de verkoopters thans zoovele nieuwe voorwaarden stellen, dat zij ten slotte toch niet minder betalen. De berichten van Alexandrië zijn iets gunstiger, maar de Egyptische oogst is laat en verschepingen gaan zeer ongeregeld. De notering werd verleden Maandag in Liverpool weer 25 punten verhoogd.

Prijzen van Amerikaansche garens zijn vrijwel onveranderd, hoewel over het algemeen verkoopters wat meer tegevoelkomend zijn, zoodat de meeste noteringen ½ penny lager zijn dan de hoogste prijzen, die wij in Juli gezien hebben. De weverijen koopen geregeld cops voor vlugge levering, terwijl ook nog wel export-vraag bestaat, hoewel deze laatste zeer geleden heeft door het feit, dat sedert einde Mei geen uitvoervergunningen voor Holland meer worden verleend, zoodat dan ook de vraag van den voor garens zoo belangrijke markt vrijwel heeft opgehouden. In bundelgarens koopt Bombay weer 30er en 40er en zelfs ook 40/2 in kleine partijtjes. De Scandinavische markten zijn zeer rustig en ook voor Frankrijk is de vraag verminderd, daar verkoopters liever geen orders afsluiten, voordat zij de zekerheid hebben, dat de benooidige uitvoervergunningen prompt zullen worden verleend. Egyptische garens voor fijne goederen blijven goed gevraagd, doch de prijzen variëren nogal.

De doekmarkt blijft zeer vast en er zijn nogal zaken in verschillende soorten goederen voor het Verre Oosten tot stand gekomen. China heeft zoowel in ruwe als gebleekte goederen verschillende orders geplaatst. Ook Indië koopt weer dhooties, zoodat fabrikanten daarvan zeer tevreden zijn, terwijl voor mulles en jaconets ook belangstelling bestaat. De kleinere markten blijven geregeld in de markt en over het algemeen gelooft men wel, dat prijzen van manufacturen voorloopig niet zullen dalen, terwijl het later steeds moeilijker zal worden om orders voor flinke hoeveelheden onder te brengen. Exporteurs ondervinden steeds groote moeilijkheden met de verpakking in balen en dit zoude nog ernstiger worden indien werkelijk groote orders in gebleekte goederen zouden worden afgesloten.

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons,
Manchester dd. 1 Augustus 1917.

Amerikaansche katoen voor spoedige levering blijft zeer vast, doch de latere maanden zijn, tengevolge van gunstiger oogstberichten, iets flauwer. De nieuwe oogst schijnt laat te zijn, doch dit kan bij gunstig weer in de herfstmaanden nog meevallen. De prijzen in Liverpool zijn weer 20 punten verhoogd. Over Egyptische katoen is niets nieuws te vermelden en prijzen zijn onveranderd.

De vraag naar garens voor binnenlandsch verbruik is wel wat toegenomen, doch de exportvraag heeft vrijwel geheel opgehouden. Behalve eenige vraag voor Bombay gaat in die afdeeling niets om, hoewel nog zeer groote hoeveelheden op oude orders geleverd moeten worden. De leveringen worden ook zeer vertraagd door de scheepvaart-moeilijkheden, zoodat contractanten noodgedwongen hun verbruik wel moeten beperken. De vraag naar fijne inslag-garens, boven no. 64 is wat beter en prijzen daarvoor zijn weer verhoogd. Naar medio-nummers bestaat weinig vraag en noteringen zijn wat flauwer. Egyptische garens blijven onregelmatig in prijs; de vraag is echter wel beter nu weer meer orders in fijne goederen zijn afgesloten. Bovendien zijn spinners huiverig om orders voor late levering aan te nemen, omdat zij zich daarvoor moeilijk door katoeninkopen kunnen dekken. Voor orders voor spoedige levering zijn zij in den regel wel genegen eenige concessie toe te staan.

De doekmarkt is vast maar kalm. Fabrikanten zijn eenigszins onder den indruk van de voorstellen om de productie der katoenindustrie 40 pCt. in te krimpen, waardoor de bedrijfskosten sterk zullen stijgen en dus groote verliezen berokkend zullen worden aan die fabrikanten, welke reeds orders voor latere levering geboekt hebben. De vraag van Engelsch-Indië is nog steeds bevredigend, maar men heeft thans algemeen de vraagprijzen weer verhoogd. Ook China zendt nog orders, terwijl ook Zuid-Amerika en de kleinere markten belangstelling toonen, doch daar verkoopters zeer vast gestemd blijven, is het dikwijls moeilijk tot zaken te komen.

Noteringen voor Loco-Katoen.
(Middling Uplands.)

	17 Aug. '17	10 Aug. '17	3 Aug. '17	17 Aug. '16	17 Aug. '15
New York	26,15 c	26,90 c	26,50 c	14,45 c	9,25 c
Liverpool	19,80 d	20,15 d	19,35 d	8,75 d	5,46 d

Ontvangsten in, en uitvoeren van Amerikaansche havens.
(In duizendtallen balen.)

	1 Aug. '17 tot 3 Aug. '17	Overeenkomstige perioden	
		1916-'17	1915-'16
Ontvangsten Gulf-Havens..	4	18	12
" Atlant. Havens	12	9	6
Uitvoer naar Gr. Brittannië	27	7	4
" " 't Vasteland.	18	10	15
" " Japan etc...	—	1	—

Voorraden in duizendtallen	6 Juli '17	6 Juli '16	6 Juli '15
Amerik. havens.....	738	725	812
Binnenland.....	506	415	407
New York	61	157	244
New Orleans	205	196	169
Liverpool	353	639	1693

WOL.

Te La Plata zijn enkele groote zaken afgesloten in het binnenland voor rekening van Fransche huizen.

Te Boston is de markt nog aarzelender geworden in afwachting van regeeringsmaatregelen voor de contrôle van de voorraden. Tot op heden is echter niets definitiefs ten deze bekend.

SUIKER.

In Bietsuiker kwamen nog steeds geen afdoeningen aan onze markt tot stand. Men hoopt op spoedige regeling van den uitvoer. Het weer bleef gunstig voor de bietvelden.

Aan de Java-markt vonden eenige afdoeningen plaats tot f 11½ voor Superieur en f 9½ voor No. 16 en h. Nadere berichten over het optreden der nieuwe Suikervereeniging op Java kunnen nu spoedig binnen komen.

In Amerika is de markt eenigszins gekalmeerd. De notering voor Spot-Centrifugals bedraagt 7,52½ c., waartoe te koop is.

Eene Engelsche post is sedert ons laatste bericht niet binnen gekomen en kunnen wij daarom heden geene verdere statistieken geven.

NOTERINGEN.

Data.	Amsterdam per Augustus	Londen			New York 96% Centrifug.
		Tates Cubes No. 1	White Javas fob.	Americ. Granu- lated fob.	
17 Aug. 1917....	f —	53/9	18/-	33/-	7,52½*
10 „ 1917....	„ —	53/9	17/6	—	7,65 †
17 Aug. 1916....	„ 30.—	47/1½	—	—	5,75
17 Aug. 1915....	„ 23.—	31/-	20/3	—	—
21 Juli 1914....	„ 11½/32	18/-	—	—	3,26

* laten. † bieden.

RUBBER.

De markt was in de afgelopen week weder flauwer. De groote voorraden blijven oorzaak, dat de noteringen van loco zoo gedrukt zijn.

De noteringen zijn:

Prima Hevea Crêpe loco ..	2/5¼	einde vorige week	2/6¼
Sept.	2/6¼	„ „	2/6¾
Oct./Dec... 2/7¼	„ „	„ „	2/7¼
Jan./Juni.. 2/7¾	„ „	„ „	2/8
Hard cure fine Para	3/2¼	„ „	3/2¼

KOFFIE.

(Uit het Mailbericht van de Makelaars G. Duuring & Zoon, Kolff & Witkamp en Leonard Jacobson & Zonen).

De markt blijft in onveranderden toestand verkeerend. Er gaat bijna niets om. Wel beproeven enkelen om de aangevoerde Java koffie aan de markt te brengen, doch daar nog steeds geen toestemming tot uitvoer wordt gegeven, ont-

breekt van zelf ook de kooplust, tenzij bij partijen die in ieder geval in ontvangst moeten worden genomen en dus niet geannuleerd kunnen worden. Dan echter worden de prijzen geheel andere en meer verband houdend met die welke voor binnenlandsch gebruik worden betaald.

Noteringen en voorraden.

Data	Rio		Santos		Wisselkoers
	Voorraad	Prijs No. 7	Voorraad	Prijs No. 4	
17 Aug. 1917	245.000	4900	1.877.000	4900	13 ⁵ / ₃₂
9 " 1917	209.000	5300	1.644.000	4900	13 ⁷ / ₃₂
4 " 1917	215.000	5450	1.477.000	5000	13 ²³ / ₃₂
17 Aug. 1916	333.000	6400	1.625.000	6700	12 ²¹ / ₃₂

Ontvangsten.

Data	Rio		Santos	
	Afgelopen week	Sedert 1 Juli	Afgelopen week	Sedert 1 Juli
17 Aug. 1917....	77.000 ¹⁾	320.000	437.000 ¹⁾	1.615.000
17 Aug. 1916....	40.000 ²⁾	286.000	164.000 ²⁾	1.961.000

¹⁾ 9—17 Augustus 1917.

²⁾ 12—17 Augustus 1916.

JAVA THEE.

Op Donderdag 30 Augustus e.k. zullen in veiling te Amsterdam worden aangeboden: 3324 kisten Java thee en 111 kisten Sumatra thee, totaal 3435 kisten thee.

Samenstelling is als volgt:

	Gezond	Beschadigd	Totaal
Blad theeën ..	1425 kn.	296 kn.	1721 kn.
Gruis " ..	1105 " "	609 " "	1714 " "

tegen een aanbod in veiling op 19 Juli j.l.:

	Gezond	Beschadigd	Totaal
Blad theeën ..	3021 kn.	599 kn.	3620 kn.
Gruis " ..	2271 " "	216 " "	2487 " "

Het geringe aanbod in veiling op 30 Augustus behoeft geen oorzaak te zijn tot opdrijven van prijzen, aangezien enkele groote koopers tot het koopen in a.s. veiling, wegens ruime voorraden, niet worden toegelaten, kunnen zij die geen of zeer geringen voorraad hebben toch hun gewoon kwantum koopen.

Zeer waarschijnlijk komen eenige wijzigingen in a.s. veiling-conditions, welke nader bekend zullen worden gemaakt.

VETTEN EN OLIEN.

Sedert 30 Juli gaf de toestand geen aanleiding tot eenig bericht omtrent de markt.

Oleo-Margarine. De offerten uit Noord-Amerika luiden iets hooger, namelijk:

„Extra's" van f 147,— tot f 142,—	
Ile Soort	„ 141 ¹ / ₄
IIIe "	„ 132,—

franco wal hier, inclusieve molest, Aug./September-aflading, doch tevens werd gemeld, dat kans op verscheping feitelijk uitgesloten was, aangezien de Amerikaansche Regeering hare toestemming zoude weigeren.

Premier-Jus. Hiervoor geldt — wat Noord-Amerikaansche betreft — hetzelfde als bovenstaand. Er was eene offerte van f 140,— voor „Extra" op bovengenoemde condities.

Zuid-Amerikaansche. Men offereerde:

Ie Soort ad f 135,—
IIe " " „ 132,—
IIIe " " „ 129,—

franco wal hier, inclusieve oorlogsrisico, September-aflading met 45 dagen respijt.

Later werden gedaan: 200 trcs. IIe Soort ad f 130,— Sept./Oct.-aflading en verder laatstgenoemde condities. Op verlanding kan men slechts „hopen"!

Purelard. Op een bod van f 150,— voor eene partij Purelard in Buttertubs (incl. molest franco wal hier) kwam uit Amerika als antwoord de mededeeling: „no prospects securing licence".

In Cooking-Fat in kisten werd begin Augustus nog een partijtje tot den onveranderden prijs van f 132,— afgedaan en wel op condities: c.i.f. Amsterdam inclusieve molest Aug./Sept.-aflading.

Geraff. Cocosvet werd verder tot onveranderden prijs van f 120,— gehandeld, voor prompte levering.

VERKEERSWEZEN.

SCHEEPVAART.

18 Augustus 1917. In den toestand van de vrachtenmarkt kwam in de afgelopen week geen verandering.

GRAAN.

Data	Petro-grad Londen/R'dam	Odessa Rotterdam	Atl. Kust Ver. Staten		San Lorenzo	
			Rotterdam	Bristol Kanaal	Rotterdam	Engeland
13/18 Aug. 1917	—	—	—	—	—	—
6/11 " 1917	—	—	—	—	—	—
14/19 Aug. 1916	—	—	f 15,—	12/4 ¹ / ₂ f	110,—	158/-
16/21 Aug. 1915	—	—	9/4	9/-	70/-	65/-
Juli 1914	11 d.	7/3	1/11 ¹ / ₄	1/11 ¹ / ₄	12/-	12/-

HOUT.

Data	Cronstadt		Golf van Mexico	
	Holland (gezaagd)	Oostk. Engeland (mijnstutten)	Holland (pitch-pine)	Engeland (pitch-pine)
13/18 Aug. 1917.....	—	—	—	—
6/11 " 1917.....	—	—	—	—
14/19 Aug. 1916.....	—	—	—	500/-
16/21 Aug. 1915.....	—	—	f 110,—	240/-
Juli 1914.....	f 12,—	24/6	75/-	77/6

ERTS.

Data	Bilbao Middlesbro'	Carthage Middlesbro'	Griekenland Middlesbro'	Poti Middlesbro'
13/18 Aug. 1917.....	—	—	—	—
6/11 " 1917.....	—	—	—	—
14/19 Aug. 1916.....	18/6	19/-	20/6	—
16/21 Aug. 1915.....	10/6	12/6	15/-	—
Juli 1914.....	4/3	5/4 ¹ / ₂	5/9	8/6

KOLEN.

Data	Cardiff				Oostk. Engeland	
	Bordeaux	Genua	Port Said	La Plata Rivier	Rotterdam	Cronstadt
13/18 Aug. 1917	—	—	—	—	—	—
6/11 " 1917	—	—	—	—	—	—
14/19 Aug. 1916	34/-	63/3	67/6	38/-	f 6,50	—
16/21 Aug. 1915	fr 21,75	24/3	26/-	21/6	„ 6,—	—
Juli 1914	„ 7,—	7/-	7/3	14/6	3/2	5/-

DIVERSEN.

Data	Bombay West Europa (d. w.)	Birma West Europa (rijst)	Vladivostok West Europa	Chili West Europa (salpeter)
13/18 Aug. 1917.....	—	—	—	—
6/11 " 1917.....	—	—	—	—
14/19 Aug. 1916.....	110/-	150/-	—	140/-
16/21 Aug. 1915.....	52/6	75/-	—	60/- ¹⁾
Juli 1914.....	14/6	16/3	25/-	22/3

: ¹⁾ Per zeilschip.

RIJNVAART.

Week van 12 tot 19 Augustus.

Vrachten. Vanaf 15 dezer is de doorvoer van basalt, grint en derg. door ons land verboden. Deze transporten werden door eenige groote Duitsche reederijen met hoofdzakelijk eigen en gehuurde ruimte bewikkeld, zoodat door dit doorvoerverbod weinig of geen bevrachtingen aan de Ruhrorter Beurs werden onttrokken. Het verkeer tusschen Rotterdam/Dordt en de Ruhrhavens werd hierdoor echter aanmerkelijk beperkt. De toestand en de vrachten aan de Ruhrorter beurs bleven, wat verladingen naar Holland en België betreft, dezelfde als in ons laatste bericht vermeld.

Kolenvracht Ruhr—Mannheim Mk. 2,50 per ton.

Sleeploonen:

Rotterdam—Ruhrhavens: 45 Cents tarief.

Ruhr—Mannheim ± Mk. 2,60 per ton.

De waterstand was gunstig, Cauber Pegel begin der week M. 2,60, aan het einde der week M. 2,84.

Nederlandsche Bank voor Russischen Handel

BANQUE NÉERLANDAISE POUR LE COMMERCE RUSSE

Kapitaal 5.000.000 Roebels.

Kantoor: 20 NEWSKY PROSPECT
Telegramadres: NEDRUSBANK PETROGRAD.

De Bank neemt gelden à deposito en in rekening-courant en verricht alle soorten wissel- en bankzaken.

Voor inlichtingen kan men zich wenden tot alle kantoren van de NEDERLANDSCHE HANDEL-MAATSCHAPPIJ en de TWENTSCHE BANK, zoomede tot de heeren HOPE & Co. en LIPPMANN, ROSENTHAL & Co. te Amsterdam en R. MEES & ZOONEN te Rotterdam.

J. & J. M. VOORHOEVE

Makelaars in Assurantiën

Anno 1836

ROTTERDAM

NEDERLANDSCHE GRONDBRIEFBANK

HEERENGRACHT 495, AMSTERDAM

5 pCt. Obligatiën (Grondbrieven) tegen Beurskoers
Gecertificeerd door de Centrale Trust-Compagnie

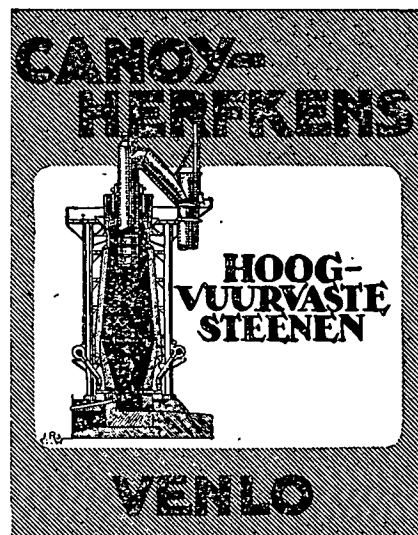
Verkrijgbaar in stukken van f 2500,—, f 1000,—, f 500,— en f 100,— op elk goed effectenkantoor

GEBROEDERS CHABOT ROTTERDAM

KASSIERS en MAKELAARS in ASSURANTIËN

Deposito's. — Rekening-Courant. — Franco.Chèque-Rekening.
Aan- en Verkoop van Wissels op het Buitenland. — Aan- en Verkoop van Fondsen. — Bewaarneming en Administratie van Effecten.

Oorlogs-, Transport-, Casco-, Brand-, Diefstal- e.a. verzekeringen van elken aard.

NEDERLANDSCH INDISCHE HANDELSBANK

AMSTERDAM

BATAVIA

's-GRAVENHAGE

AMPENAN, BANDOENG, CHERIBON, HONGKONG, INDRAMAJOE,
MEDAN, PEKALONGAN, PROBOLINGGO, SEMARANG, SINGAPORE,
SOERABAYA, TEGAL, TJILATJAP, WELTEVREDEN.

Kapitaal f 30.000.000,—

Reserven f 14.800.000,—

WERKSPoor, AMSTERDAM

Land- en Scheeps-Machines - Dieselmotoren
Installatiën voor Suikerfabrieken - Polderbemalingen
Ijzerconstructiën

GEO. H. McFADDEN & BRO. COTTON MERCHANTS

PHILADELPHIA—NEW YORK

Vertegenwoordiger voor Nederland: **D. BREEKLAND, Oldenzaal—Enschede****The Ph. van Ommeren Corporation of New York**
42 BROADWAY NEW YORK

belast zich met expeditie en verscheping van goederen van
Amerika naar Holland, Ned. Oost- en West-Indië
enz. enz. en desgewenscht ook met opdrachten van anderen aard
Nadere inlichtingen worden gaarne verstrekt door
PHS. VAN OMMEREN, Rotterdam.

INSTITUUT VOOR
ECONOMISCHE GESCHRIFTEN
VERSCHENEN:

Het vraagstuk van de geldruimte
in Nederland en de goudpolitiek
van de Nederlandsche Bank

MET BIJLAGE:

Nederlandsch-Oost-Indië en
de Gold-Exchange-Standaard

door

Mr. G. VISSERING

Prijs f 1,50 .

Verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij NIJGH &
VAN DITMAR'S UITG.-MIJ., Rotterdam

GEVRAAGD: Jaargang 1916

Econ. Stat. Berichten,
zindelijk gelezen. Aanb. met prijs-
opgave onder lett. C. aan DUINKER'S
Adv.-Bureau, Helder.

**Nederlandsch-
Transatlantische
Hypotheekbank**

te AMSTERDAM.

Werkt in CANADA
met eigen kantoren

Directie { J. MEES te Amsterdam
L. DROOGLEEVER FORTUYN
te Winnipeg

5% PANDBRIEVEN
in stukken van
f1000,—, f500,— en f100,—
Afgifte tegen beurskoers.

**FRANSCH-HOLLANDSCHE
OLIEFABRIEKEN
„CALVÉ-DELFT”
TE DELFT**

ARTIKELN:

Delftsche Slaolie
Arachide-olie
Sesam-olie
Soya-olie
Bakkers-olie

Plantenvet Delfia
Cocos-olie N. O. F.

Grondnotenkoeken en -meel
Sesamkoeken en -meel
Cocosmeel

MAATSCHAPPIJ

voor

**Scheeps- en Werktuigbouw
„FIJENOORD”
ROTTERDAM**

Kruisers — Torpedobooten
Onderzeebooten

Mailstoomschepen
Vrachtstoomschepen
Baggermateriaal

Machine-installaties
tot 65000 P.K.

Scheeps-Zoelly-Turbines

Machines en apparaten voor
Suikerfabrieken, enz.

P. Clos & Leembruggen

LEIDEN

Oppericht 1 Mei 1766

Tel. Intercomm. 370

Telegr.-Adres: CLOS

**Sajetten en Wollen
Garens voor Hand-
en Machinebreien**

ONTVANG- EN BETAALKAS

NIEUWE DOELENSTRAAT 20—22 AMSTERDAM

KAPITAAL EN RESERVEN f 5.500.000,—

DEPOSITO'S VOOR 1 JAAR FIXE à 4 PCT.

GELDEN OP DEZEN TERMIJN GESTORT ZIJN NA AFLOOP VAN HET
JAAR ZONDER OPZEGGING BESCHIKBAAR.

NIET OPGEVORDERD ZIJNDE, WORDT DE POST STILZWIJGEND VOOR
GELIJKEN TERMIJN VERLENGD.

DE RENTE KAN NAAR VERKIEZING PER KWARTAAL, PER HALF JAAR
OF PER JAAR ONTVANGEN WORDEN.

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

TER PERSE:

Het Bankwezen in Nederlandsch West-Indië

door **G. J. FABIUS**

Prijs f 1,50

Verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij NIJGH & VAN DITMAR'S UITGEVERS-MAATSCHAPPIJ, Rotterdam

VAN RIJN & CO
UTRECHT — POSTBUS 40

EENIGE FABRIKANTEN
VAN DE UTRECHTSCH

FIJNE TAFELMOSTERD

DE SPAARNE-BANK

HAARLEM

Gestort Kapitaal en Reserves f.1.184.000,—
REKENING-COURANT, CREDIETEN, INCASSEERINGEN, ASSURANTIËN,
WISSELS, EFFECTEN, COUPONS, PROLONGATIËN, DEPOSITO'S, ENZ.

NEDERLANDSCHE BANKINSTELLING

VOOR WAARDEN BELAST MET VRUCHTGEBUIK EN PERIODIEKE UITKEERINGEN
S-GRAVENHAGE

Directie: R. SCHWARZ en Mr. H. R. van MAASDIJK

Geplaast Kapitaal f.4.000.000,— Reserves f.644.414,99 Pandbrievenkapitaal ruim f.19.000.000,—
4½ EN 5% PANDBRIEVEN TEGEN BEURSKOERS

NAAMLOOZE VENNOOTSCHAP

Wilton's Machinefabriek en Scheepswerf

ROTTERDAM

Scheepsbouw en Machinefabriek

Speciale inrichting voor reparatiën van elken omvang

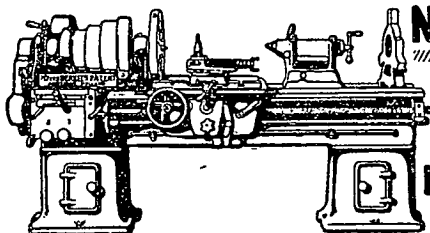
Drie droogdokken met lichtvermogen tot 14000 ton

Dwarshelling

Drijvende kranen met lichtvermogen tot 120 ton

Telefoon: 7303 en 7304

Telegramadres: „WILTON” Rotterdam

NATIONALE INDUSTRIE
MODERNE
DRAAIBANKEN
MAATJ. VAN BERKEL'SPATENT"
ROTTERDAM

De Erven de Wed. J. van Nelle
ROTTERDAM

Tabaks- en Sigarenfabrieken
Koffiebranderij - Theehandel

Een polis der

NILLMIJ

van 1859

's-Gravenhage, Veenestraat 1

geeft volledige
zekerheid en rust.

RUSSISCH-HOLLANDSCHE BANK

RUSSKO-GOLLANDSKI BANK
PETROGRAD — NEWSKI PROSPEKT 21

Telegram-Adres: PETRODAM

BANQUE RUSSO-HOLLANDAISE

ILINKA IPATEWSKI PEREOULOK 3 — MOSCOU

Kapitaal en Reserven Rs. 11.000.000

Rentevergoeding op chèque-rekeningen
tot nader order 4 pCt.

Financiering van im- en export. Rembours-credieten. Incasseering en aan- en verkoop van wissels. Handelsinformaties.

Inlichtingen verkrijgbaar bij de Hoofdvertegenwoordiging voor Nederland:

de Rotterdamsche Bankvereniging te Amsterdam en Rotterdam